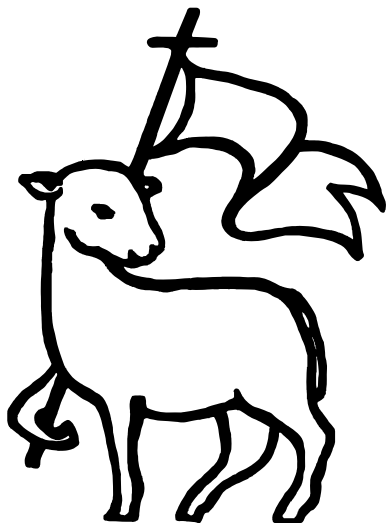

nové bratrské listy

2-3 **2006**
8. ročník

Tu svobodu nám vydobyl Kristus. Stůjte proto pevně
a nedejte si na sebe znovu vložit otrocké jho.

Síla ke službě

Svědectví Ducha pravdy

Životní prostředí a my - Odpad. Šetrné technologie

Theodor Beza a Jednota bratrská

Bratr kazatel Gustav Zvěřina

Zprávy z Unitas Fratrum a ze seniorátu

Příloha - Co pevně věříme (2)

obsah

biblická úvaha

Síla ke službě (*S. Slavka*)

církevním rokem se 4. evangelistou

Obnovené povolání (*D. Ondříčková*)

Svědectví Ducha pravdy

(*D. Ondříčková*)

životní prostředí a my

Odpad (*K. Jančaříková*)

Šetrné technologie (*M. Dýma*)

dějiny

Theodor Beza a Jednota bratrská III

(*J. Just*)

Bratr kazatel Zvěřina (*red*)

Unitas Fratrum

Udržovat plamen

(*Jorg Bayer, přel. M. U.*)

Moravian Merchandise

(*F. Walch, přel. M.U.*)

Nicaragua a Husův pomník

(*M. Ulrichová*)

naš seniorát

Sedmé setkání sester (*L. Bernardová*)

SMOS (*E. Bernardová*)

Setkání s biskupem Jednoty

(*J. Polma*)

Husův den 2006 (*J. Polma*)

Synod ČCE (*J. Polma*)

Ochránovský sbor v Praze (*B. Kejř*)

příloha

Co pevně věříme 2 (*D. Crews*)

Ráj srdce (*připravuje M. Matouš*)

Nové Bratrské Listy
8. ročník (2006)

Tento církevní časopis vydává pro své členy a přátele OCHRANOVSKÝ SBOR při ČCE v Praze, Čajkovského 8, 130 00 Praha 3
tel: 224 941 870

e-mail: uf.praga@netforce.cz

Registrováno pod zn. MK ČR E 12555

editorial

Vážení čtenáři,

jestli některým z vás chybělo, že jste dlouho nedostali náš časopis do rukou - tak nás to velmi těší a o to upřímněji se omlouváme. Příčinou není nic jiného než nedostatek času, protože letošní jaro přineslo události, které se nás velice dotýkají a naléhavě poznamenávají náš pracovní program v našem pražském sboru.

Podle dohody se společností Dolce Vita, které bylo přiznáno vlastnické právo na náš sborový dům, musíme do konce července vyklidit všechny prostory - a to znamená nesmírnou zátěž jak při přebírání toho, co se zde za více jak 100 let nashromáždilo, tak při zařizování dalších možností ke scházení atd.

Navíc takřka celý seniorát je zaměstnán jednáním s Úzkou radou o odkoupení sborových domů - jednáním, které se jeví jako nadějně pro zajištění klidnějších podmínek - ale které se protahuje a jehož výsledek není zcela zaručen.

Přesto ten astronomický čas plyne svým tempem a dovedl nás až k letnímu času prázdnin a dovolených - a ze srdce Vám přeji, aby to byla pro vás příležitost načerpat nové síly - ty tělesné, duševní i duchovní.

A kdyby k tomu přispěly i články uveřejněné v tomto dvojčísle našeho časopisu, kdyby vám přinesly povzbuzení a potěšení, byli bychom velice spokojeni a naše práce by byla odměněna tím nejlepším způsobem.

Do dnů volna, ale i do dnů naplněných všelijakými starostmi, Vám přeji pokoj, odvalu i naději.

Váš

Bohumil Kejř

biblická úvaha

Síla ke službě

V poslední, velký den svátků Ježíš vystoupil a zvolal: „Jestliže kdo žízní, ať přijde ke mně a pije! Kdo věří ve mne, ‘proud živé vody poplyne z jeho nitra’, jak praví Písmo.“ To řekl o Duchu, jež měli přijmout ti, kteří v něj uvěřili. Dosud totiž Duch [svatý] nebyl dán, neboť Ježíš ještě nebyl oslaven. (Jan 7, 37 - 39)

O Ježíši Kristu mají dnes lidé různé představy. Před několika lety byla u nás jeho existence oficiálně skoro úplně popírána, a když už musela být přiznána, tak byl Ježíš Kristus představován jako idealista a snílek, který na své názory doplatil. Skutečnost, že měl rozdílné názory než byly za jeho působení běžné a přitom je neprosazoval hrubou mocí, u mnohých vyvolávala dojem, že to byl slaboch. Slaboch, který sice dělal dobré věci, pomáhal lidem, avšak nedokázal se postavit za svůj názor, neprosazoval se... Ježíš Kristus, tak jak jej poznáváme z bible, žádným slabochem nebyl. Nebyl ustrašený, bojící se otevřené konfrontace, neskrýval se a své názory nesděloval pouze v kroužku věrných učedníků. Byl to rozhodný muž, který věděl, jaké je jeho poslání a dobře se v různých situacích orientoval. Věděl, kdy je dobré mlčet a kdy hlasitě volat.

Z našeho textu jej poznáváme jako právě hlasitě volajícího, i když mu hrozilo zatčení. Bylo to v poslední den židovského svátků stánků. Tyto svátky se slavily sedm dnů, a osmý den byl závěrečný, poslední a bylo v něm slavnostní shromáždění. A v tento den Pán Ježíš vystoupil, a navzdory našim představám o skromnosti volal. A navíc ještě mluvil o sobě, doporučoval sám sebe!

Důležitější však je, co zvolal. „Jestliže kdo žízní, ať přijde ke mně a pije!...“ - a pak mluví o vodě živé.

My dnes pomalu nevíme, co je to žízeň. Dnes si vybíráme, co budeme pít. Tenkrát v Palestině tomu tak nebylo a vlastně není dodnes. Voda byla velice vzácná. V době sucha většina potoků vysychala. Život byl tam, kde byla voda. Mít vodu znamenalo přežít. Lidé si hloubili studny a ještě ve větší míře tzv. cisterny, které zachycovaly dešťovou vodu. Rozdíl mezi vodou z cisterny a pramenitou vodou si jistě umíte představit. Té pramenité nebo tekoucí se říkalo voda živá. Dnes je pro mnohé lidi otázka přežití spojena s vlastnictvím peněz - tenkrát byla spojena s vodou. Žíznit - znamenalo toužit po životě. Když se nad tím zamyslíme, tak jistě uznáme, že peníze nejsou všechno, že člověk potřebuje něco víc, než pouhé sociální zabezpečení; jeho duše touží po spravedlnosti, touží po pochopení, touží po lásce. Protože život je víc, než pouhá tělesná existence a hmotná zabezpečení. A k tomuto životu volá, tento život nabízí Pán Ježíš Kristus - jak tenkrát, tak i dnes.

Jenže, jak ten život získat, jak jej přijmout, je to tak jednoduché, jako se napít? Je i není. Pro toužící a hledající je; pro spekulanty není! Pán Ježíš dále říká: „Kdo věří

ve mne...“ Ano, víra to je. Uvěřit mu, znamená napít se a mít život. Věřit znamená čerpat z pramene vody živé. Je to jednoduché, protože všechno je již připravené: Pán Ježíš Kristus položil za nás svůj život - obětoval se, zemřel za naše viny na kříži; tam zvolal: „Dokonáno je!“ - stačí přijmout, uvěřit - jednoduché! Zároveň pro nás složité, když nechceme sami sebe ztratit, když si chceme, jak se říká, „nechat otevřená zadní vrátka“.

Když Pán Ježíš mluví o vodě živé, nemluví židům nic nového v tom smyslu, že by o tom před tím neslyšeli. Proroci opakovaně o vodě pro žíznivé mluví, že ji Bůh dá, že ji vyleje a mluví o ní v souvislosti s Duchem svatým. Pán Ježíš se těchto slov Písem přímo dovolává a ve své řeči pokračuje a říká něco úžasného. Nejen že když k němu přijdeme, uhasíme svoji žízeň, ale dokonce z nás samých tyto vody poplynou. A Jan hned dodává a vysvětluje: „To řekl o Duchu, jež měli přijmout ti, kdo v něj uvěřili...“ Ten, kdo dává život, kdo obživuje, je Duch Boží, to můžeme číst již na počátku bible. Duch svatý je ten, který také obživuje jinak mrtvé litery bible a my na základě tohoto zdroje můžeme uvěřit v Pána Ježíše Krista a mít tak život věčný a najít také smysl života. Tento Duch svatý v nás, v našem srdci, v našem životě má přinášet také ovoce: „proudy vody živé poplynou z jeho nitra“. Když věříme v Pána Ježíše Krista celým svým srdcem, stáváme se živým svědectvím o Boží lásce svému okolí.

Svetozár Slavka

církevním rokem se 4. evangelistou

V tomto kalendářním roce otiskujeme kázání evangelické farářky sestry Dagmar Ondříčkové a vybíráme ta, která se vztahují k příslušné době podle církevního roku. Tentokrát se vykládané texty vztahují k povelikonočnímu období (zjevení vzkříšeného Krista) a ke svátkům Svatodušním. Všechny biblické texty, které zde sestra Ondříčková vykládá, pocházejí ze čtvrtého evangelia - tedy od sv. Jana. A tak se nechme na cestě časem provázet a necht' k nám zřetelně promlouvají ty velké skutky Boží lásky:

Po velikonocích Obnovené povolání

Potom se Ježíš opět zjevil učedníkům u jezera Tiberiadského. Stalo se to takto: Byli spolu Šimon Petr, Tomáš, jinak Didymos, Natanael z Kány Galilejské, synové Zebedeovi a ještě dva z jeho učedníků. Šimon Petr jim řekl: „Jdu lovit ryby.“ Odpověděli mu: „I my půjdeme s tebou.“ Šli a vstoupili na loď. Té noci však nic neulovili. Když začalo svítat, stál Ježíš na břehu, ale učedníci nevěděli, že je to on. Ježíš jim řekl: „Nemáte něco

k jídlu?“ Odpověděli: „Nemáme.“ Řekl jim: „Hodte síť na pravou stranu lodi, tam ryby najdete.“ Hodili síť a nemohli ji ani utáhnout pro množství ryb.

Onen učedník, kterého Ježíš miloval, řekl Petrovi: „To je Pán!“ Jakmile Šimon Petr uslyšel, že je to Pán, přehodil si plášť - byl totiž svlečen - a brodil se k němu vodou. Ostatní učedníci přijeli na lodi - nebyli daleko od břehu, jen asi dvě stě loket - a táhli za sebou síť s rybami.

Když vstoupili na břeh, spatřili ohniště a na něm rybu a chléb. Ježíš jim řekl: „Přineste několik ryb z toho, co jste nalovili!“ Šimon Petr šel a vytáhl na břeh síť plnou velkých ryb, bylo jich sto padesát tři; a ač jich bylo tolik, síť se neprotrhla. Ježíš jim řekl: „Pojďte jíst!“ A nikdo z učedníků se ho neodvážil zeptat: „Kdo jsi?“ Věděli, že je to Pán. Ježíš šel, vzal chléb a dával jim; stejně i rybu. To se již potřetí zjevil učedníkům po svém vzkříšení. (Jan 21, 1-14)

Podobný příběh je u evangelisty Lukáše, ale u něho je to první setkání Petra a synů Zebedeových s Ježíšem. Rybolov na Tiberiádském jezeře se stejnými výsledky předchází jejich vstupu do učednictví. Petr tam nad bohatým úlovkem prosí Ježíše, aby od něho odešel, aby se s ním hříšným nešpinil; Pán Ježíš jej však místo toho pasuje na rybáře lidí. On i Zebedeovci všechno opustí a jdou za Ježíšem. A právě to spojení rybolovu na jezeře s aktem povolání je zde rozhodující. Nejprve přimělo Pána Ježíše samotného, aby své učedníky pozval zpět do Galileje. A pak přimělo evangelistu Jana, aby dokonale využil kulisu jezera a příběh rybolovu. To obojí naznačuje, že zde půjde rovněž o povolání, přesněji o jeho obnovu. Obnova je nutná, protože všichni se zpronevěřili učednické smlouvě: Petr, který zapřel, i ostatní, kteří utekli už při Ježíšově zatčení. Rybáři i nerybáři, všichni jsou na jedné lodi - hlavně v přeneseném slova smyslu, a proto se na ní ocitají i v příběhu. Všichni potřebují přijmout od svého Pána milost a vstoupit do nové etapy své učednické existence. Dokud se to nestane, tak všechno, co dělají, je v noci, chybí tomu záře Kristovy slávy. Proto se tu učednická cesta tří ze zúčastněných přehrává ve zkratce znovu, aby dostala lepší završení - už ne to, na co stačíme my, vedení strachem o sebe, nedoslýchavostí a nedověrou, ale to, co přichystal všem svým učedníkům - i nám - Pán, a co mohou naplnit v Duchu sv., v moci Toho, který si nás zamiloval.

Čtvrtý evangelista nepřel úplné ustálenou formu příběhu povolání. My můžeme srovnávat jen s Lukášovým zpracováním téže látky, ale rozdíly tu jsou. U Lukáše se celý příběh odehrává uprostřed dne, kdy Ježíš káže zástupům. Už není znát, jak úspěšný byl noční lov, protože v ten čas už jsou všechny ryby prodány. U Jana Ježíš přichází, když svítá a učedníci se vracejí z lovu. Ani zde nevynechá pro něho tak typický kontrast tmy a světla. Svítá, když Ježíš přichází se zjevením své milosti a pravdy. Rozbřesk tu nezařídí otáčení Země, ale Ten, který je Světlo světa, jasná hvězda jitřní. Dokud jsme sami, je tma, v níž naše dobré i pomýlené snahy vynějí naprázdno. Ale Jeho příchod vše změní. On sice mohl na sto metrů všechno vidět, a přesto se ptá: „Děti, nemáte něco k jídlu?“ V pánské společnosti si běžně dospělí muži říkají „hoši“, ale Ježíš svým

oslovením nekopíruje familiární chování takových part. On jím naznačuje, že pro Jeho Otce jsme děti, jimž patří Jeho láska a péče. A že nikdy nebudeme víc než děti, závislé na Otcově obdarovávání. Chce se k učedníkům i k nám zachovat otcovsky a citlivě zkoumá, zda si přejeme Jeho vstup do této nouze. Tahle otázka jen v češtině dělá dojem, že si Ježíš hraje na zákazníka, který chce nějakou tu rybičku k snídani pro sebe. V řečtině platí, že na otázku vyjádřenou zápornou větou tazatel čeká zápornou odpověď. Tu také dostává. Připomíná to jiný janovský text, totiž vyprávění o nasycení zástupů, v němž se Ježíš ptá: „Kde nakoupíme chleba, aby se všichni najedli?“ A kde dostává odpověď, že to není možné. Dopadne to úplně stejně jako tehdy, totiž tím, že On sám ze svého bohatství prostírá stůl nám hladovým a neúspěšným. My musíme udělat jen první krok a věc Mu odevzdat. Pán Ježíš je Dobrý Pastýř, má zájem o celý náš život, a to dřív, než si sami začneme stěžovat. Když Jej poslechneme na slovo, tak se dočkáme naplnění, převyšujícího všechny naše potřeby. Proto zde shodně s Lukášovým textem zazní pokyn k lovu, ale jednotlivosti se liší. Ježíš Petrovi neradí, aby odjel na hlubinu, pokusil se něco vytáhnout z ní a riskoval převržení lodi. Učedníci mají zůstat, kde jsou, a hodit síť na pravou stranu lodi. Petr už neříká: „Je to sice pěkná hloupost, my profesionálové jsme šli na věc v pravý čas a na pravém místě a vyšli jsme naprázdno, ale když to říkáš Ty, tak poslechnu.“ Všichni prostě hodí síť tam, kam ukazuje neznámý příchozí. Jsou už moudřejší? Nevíme. Můžeme se však dozvědět, že pravá strana, pravé místo pro náš záběr, je vždy tam, kam ukazuje Ježíš. Ať jsme leváci nebo praváci, ať se nám tam chce nebo ne. Abychom to místo našli, nemusíme se odvažovat žádných krkolomností, jen si musíme Jím nechat ukázat, co je na dosah. A pak uspějeme, ať už se jedná o záležitosti sborové nebo osobní.

Hned jak učedníci zatahnou síť a pocítí váhu zázračného úlovku, řekne milovaný učedník Petrovi: To je Pán! Že je Pán přítomen, pozná právě tehdy, když je všechny štědře obdaruje, když jim prokáže milost. I my zjišťujeme, že je mezi námi Ježíš, podle toho, že nám podává důkaz své lásky a prokazuje nám dobrodiní, podle toho, že se Jeho Slovo děje a přináší nevidané plody. Ovšem Ježíše nepozná první Petr, ten podnikavý vůdce, který dokáže rychle formulovat vyznání a strhnout druhé k akci. Poznává Jej záhadný milovaný učedník, jenž nám po celé evangelium neprozradí své jméno. Tedy ten, který Mu byl srdcem nejbližší. A tak to bývá stále. Poznání skrze lásku bývá i dnes rychlejší než chladná úvaha. Ale Petr zase ve své činorodosti vyvodí z poznání důsledky. Sice je v tom typicky zbrklý, ale jedná. Ti dva se potřebují, nemají stát proti sobě jako konkurenti, ale spolupracovat na odpovědi, kterou dává církev svému Pánu. Když to čtvrtý evangelista psal, stály v církvi proti sobě janovské a petrovské sbory a strašně se neměly rády. Evangelista se je pokusil smířit. A také u nás chce usmířovat různě obdarované jedince i společenství, aby se snášeli, spolupracovali a doplňovali se, protože se vzájemně potřebují.

Šimon Petr tedy, když uslyšel, že je to Pán, přehodil si plášť - byl totiž nahý - a vrhl se do moře. Ostatní učedníci přirazili s lodičkou - byli totiž nedaleko země, jen asi dvě

stě loket - a vlekli síť s rybami. Petr celkem správně uzavře, že před Božím Synem se nesluší ukazovat svou nahotu. A proto si oblékne plášť a přepásá si jej. Podobně jako když se křtění v první církvi oblékali do bílého roucha, nebo jako když my si bereme do kostela nejlepší šaty. I to patří k vyjádření úcty k Božímu Synu, i když nikdo z nás není tak bláhový, aby si myslel, že tyto vnější věci něco řeší, že oblečením naše nahota před Bohem zmizí. Petr také zůstal nejistý i v plášti a vrhl se do moře. Chtěl se snad ukrýt před Pánem, kterého zklamal, v mořských hlubinách, jako kdysi Jonáš? Možná. Pod sebou však žádné hlubiny neměl, loďka neplula daleko od břehu, ale nad mělčinou, v níž se stačilo ještě předaleko za lodí. A navíc, tento Pán mu přece ukázal svou milostivou tvář, stejně jako na počátku. Lze se tedy právem domnívat, že tento Petrův skok do vody není útekem, ale předobrazem křtu. Stejně jako se Petr, zahanbený další milostí Pána, kterého zapřel, vrhá do vody Tiberiadského jezera, tak i my se v přítomnosti milostivého Pána, který nás bohatě obdaroval, máme vrhnout do vody křtu. A tam skutečně zůstane pohřbeno vše staré, všechnen náš hřích, všechna naše selhání. Tam umíráme sami sobě, aby v nás žil Kristus. Odtamtud vystoupíme jako novorozené děti, protože Bůh Otec Ježíše Krista nás koupe ve svém odpuštění a Jeho Syn nám dává podíl na svém vítězství nad smrtí.

Když vystoupili na zem, spatřili na břehu oheň a na něm leží ryba a chléb. Ježíš jim praví: Přineste nějakou z těch ryb, které jste právě chytili. Šimon Petr vystoupil a táhl na zem síť plnou velkých ryb, bylo jich stotřiapadesát. Ačkoliv jich bylo tolik, síť se neprotrhla. V Petrově síti jsou samé velké ryby, a to slovo velké Jan schválně zdůrazňuje. Každý z nás je v očích Páně velkou rybou, je významný a cenný, stojí Pánu za to, aby se o něj ucházel, aby byl milován, aby byl zahrnut do Bohem připravené budoucnosti, kterou náš Pán otevřel svou obětí. Každý člověk má své místo v církvi i v Ježíšově blízkosti. Proto úlovek není tříděn, ale jen sečten. Výsledek - 153 - má symbolický význam. Tehdejší vědci se domnívali, že právě tolik je druhů ryb i národů. 153 je také součet všech čísel od 1 do 17, přičemž 17 je zase součet čísla pozemské dokonalosti 10 a čísla plnosti 7... Nyní jen uzavřu, že má patrně vyjadřovat univerzalitu křesťanské misie a dokonalost církve. Misijní službou apoštolů a jejich následovníků vznikne církev ze všech národů, pokolení, lidí i jazyků, jak ji ukázal Pán ve Zjevení svému služebníku Janovi. I my jsme posláni ke všem, abychom prostředkovali jejich vytažení z moře zániku do věčného života. A když to takto rozšiřujeme, také nám vyjde, že v síti je od každého něco, a přece se neprotrhne. Církev je stavěná na to, aby v ní žily všechny národy se svým svérázem, navzájem se obohacovaly a svorně oslavovaly Boha. Každý sbor je stavěný na to, aby v něm žily všechny generace, všechny společenské vrstvy, všechny povahy. Náš Pán jej vybavil tak, aby to unesl. Naplňuje jej svým Duchem lásky, učí členstvo přijímat se navzájem, jako On přijal nás, a vidět i v těch nejpodivnějších Jeho bratry a sestry nejmenší, v nichž k nám přichází On sám. Když se někteří snaží, aby všichni lidé v církvi byli stejní, tak svého Pána nepochopili a hřeší nedověrou. Nevědí, že On si buduje společenství, v němž si rozmanití lidé navzájem

slouží, učí se snášet a milovat se. Nevěří, že jejich Pán má moc uvést tuto různost v soulad a ten soulad udržet. A proto sahají po znásilňování. Doufají, že jim usnadní práci a život. Avšak jednota církve je poutem lásky spojená různost, ne uniformita. Proto církev nikdy nesmí usilovat o to, aby byla šikem stejných lidí, ale má usilovat o otevřenost, ochotu rozumět, přijímat. A má růst do plnosti Kristova lidství skrze uplatňování rozmanitosti darů milosti.

Když vystoupili na zem, vidí na břehu oheň a na něm leží ryba a chléb. Ježíš jim praví: „Pojďte posnídat!“ Nikdo z učedníků si netroufal zeptat se Ho: „Kdo jsi?“ Věděli, že je to Pán. Ježíš přijde, bere chléb, dává jim a stejně i rybu. Pán nejen obnoví své povolání, nejen nás bohatě obdaruje. Zve nás také ke svému stolu, který je jedinečný a nezaměnitelný. Zde nás hostí ze svého a svědčí nám, že proti nám nic nemá. Učedníkům nerozdává z toho, co ulovili, i když i to je Boží dar. Ryba a chléb na ohni byly připraveny dávno před tím, než učedníci vytáhli úlovek. Tento stůl je připraven úplně bez našeho přičinění, totiž výhradně Kristovou obětí na kříži. On je ten pravý pokrm, ten chléb i ta ryba. On je ICHTHYS, Ježíš Kristus, Boží Syn, Spasitel. On, který byl obětován, ale vstal z mrtvých, žije a kraluje na věky. Dává nám sám sebe, abychom měli život a měli jej v hojnosti. Sytí nás, abychom v síle tohoto pokrmu mohli zdárně konat svou službu. Tak to prožíváme a budeme prožívat u každého slavení sv. Večeře Páně, dokud Pán opět nepřijde a nezahájí hostinu své nebeské svatby. Amen.

Svatodušní svátky

Svědectví Ducha pravdy

Až přijde Přímluvce, kterého vám pošlu od Otce, Duch pravdy, jenž od Otce vychází, ten o mně vydá svědectví. Také vy vydávejte svědectví, neboť jste se mnou od počátku. Ještě mnoho jiného bych vám měl povědět, ale nyní byste to nesnesli. Až však přijde On, Duch pravdy, uvede vás do veškeré pravdy, neboť nebude mluvit sám ze sebe, ale bude mluvit, co uslyší. A oznámí vám, co má přijít. On mě oslaví, neboť z mého vezme a zvěstuje vám. Všecko, co má Otec, jest mé. Proto jsem řekl, že z mého vezme a zvěstuje vám. (Jan 15,26-27 + 16,12-15)

Tento text říká, co Duch sv. dělá a čím se vyznačuje. Hned v prvních citovaných verších je nazván Paraklétos - tedy Přímluvce, Obhájce, Utěšitel a Napomínatel. Bůh jej tedy sesílá, aby bojoval v Jeho jménu za nás, aby nás pozdvihoval napomínáním. Také je nazván Duch pravdy, protože je věrný a spolehlivý jako Bůh je věrný a spolehlivý, protože nemlží, ale odhaluje pravou podobu Boha i toho, co nás obklopuje. Čteme, že vychází od Otce a posílá jej Syn. Bůh Otec jeho sesláním plní své zaslíbení a dává jim účast na svém neporušitelném životě, ale současně jej váže na Syna, na Jím dokonané

očištění od hříchu a vítězství nad smrtí, a tedy i na vztah víry, který k Němu lidé mají. S tím souvisí, že tento Duch přijímá uprostřed světa i církve roli svědka Ježíše Krista. Nevytváří tu nová a nová zjevení nadpřirozena, ale stále odkazuje k Ježíši z Nazaréta, k Jeho pozemskému příběhu i k Jeho oslavené existenci na Otcově pravici. Ukazuje tohoto Ježíše jako Spasitele, Dárce věčného života, jako konečné Slovo, jež Bůh Otec promluvil v plnosti času, jako Počátek a Smysl veškerenstva i jako pramen nového lidství. Ale když Duch vydává svědectví o Ježíši Kristu, nedělá to bez nás. Proto Ježíš říká svým učedníkům, aby i oni vydávali svědectví, protože jsou s ním od počátku. Duch se totiž ubytuje v těch, kdo Pána Ježíše milují a zachovávají Jeho Slovo. Jim bude oživo-
vat to, co prožili s Ježíšem, a ukáže jim, co z toho předat a jak. Podle knihy Skutků ap. Duch, který sestoupil na ty, kdo to očekávali, je ihned vedl, aby zvěštovali veliké věci Boží a Petrovi dal smělé kázání o Ježíšově kříži a vzkříšení. Ale titíž svědkové pod vedením Ducha také poskytli materiál těm, kteří sepsali Nový Zákon. Ale Duch tak nepracoval jen s prvními Dvanácti. Ač my už nesepišeme další biblické knihy, stejně i v nás se ubytovává, připomíná nám pravdu o Ježíši a činí z nás ty, kdo v živém vztahu s Ježíšem tuto pravdu na sobě zakusili a mohou za ni ručit přede všemi lidmi.

Listujme Janovým sepsáním evangelia od přečteného místa zpátky a užasneme, kolik toho Pán Ježíš říkal svým učedníkům v posledním týdnu svého života. Mluvil zhuštěně, hutně, jako když se píše telegrafická depeše. Snažil se, aby všechny důležité pravdy Božího království byly naznačeny. Zde Pán tok informací zarazil. Uvědomil si a nahlas řekl, že mysl Jeho učedníků má omezenou kapacitu a že i ten nejlepší žák bude mít dost co dělat s tím, co již bylo řečeno. (Ježíšovy řeči na odchodnou skutečně byly pro učedníky nezládnutelnou informační záplavou.) A nadto ještě platí, že únosnost učedníků má své hranice nejen co do množství, ale také co do obsahu výpovědí. Že jsou věci, o nichž jednoduše nelze mluvit před velikonocemi, protože by šly nám, zemským lidem, beznadějně přes hlavu. Šly by nám přes hlavu, protože Ježíš není ještě oslaven, protože nemáme po ruce události, které jsou k nim klíčem, protože ještě není dokonáno a naše mysl ještě není otevřená, aby rozuměla Písmům. A tak Pán pouze učedníkům naznačí, že ještě nebylo řečeno vše, že mají očekávat další vyučování. On neříká pravdu, když není stravitelná. Vyzrazování nestravitelné pravdy v nepravý čas není zvyk Kristův, ale patří do arzenálu toho Zlého. Ono totiž velmi spolehlivě zabíjí. Bratři a sestry, když se někdy setkáte s lidmi, kteří říkají všechno bez ohledu na to, jak vyspělého příjemce informací mají před sebou, tak to nejsou lidé Boží. Lékař, který vyjeví pacientovi všechna fakta o jeho nemoci bez toho, že by si položil otázku, zda je pacient připraven unést jejich tíhu, je vrah. Člověk, který říká pravdivá fakta o bližním jeho pronásledovatelům, je rovněž vrah. Člověk, který vmete někomu do tváře nepřijemnou pravdu o jeho osobě bez lásky a bez východiska, je ničitel, který přivádí na dno, ne prostředník očištění a pokoje. A stejně i svědkové, kteří mluví o konci světa a o Božím soudu s lidmi, kteří ještě neuvěřili a nemají jistotu Boží lásky v Kristu, pravdou Písem rozvracejí a zabíjejí, a proto přestávají být Kristovými vyslanci. Jednání Kris-

tovo se vyznačuje trpělivostí. On se zjevením pravdy trpělivě čeká, až pro ně nastane pravý čas. Až dorosteme, aby nám to které vědění sloužilo k životu. On ani tehdy před velikonocemi nic neuspěchal. Nemusel, věděl, že zvítězí a že od Otce dostane novou linku, kterou nám bude moci sdělovat vše potřebné. Věděl, že Duch pravdy sice nyní užívá Jeho tělesná ústa, ale nepřestane mluvit, když na zemi tato tělesná ústa už nebudou. On ani dnes nic neuspěchává. To základní své církvi zjevil za dnů svého těla a nyní nechává Ducha pravdy, aby to po krůčcích rozvíjel, až poznáme tak, jak Bůh zná nás. O Duchu pravdy říká Pán Ježíš výše, že s námi bude na věky a učiní si v nás svůj příbytek. Takže nám bude velmi blízko; ano, stává se naší přirozeností, hlasem našeho nitra, hlasem v ústech našich bratří a sester. A z této blízkosti nás vyučuje, dokonale sladěn s naším tempem, a přece jistý směrem. Nepřichází k nám už z vnějšku, prorůstá námi, hýbe námi, je v nás živ.

My Češi tu čteme Duch pravdy, ale řecký čtenář četl doslova Duch neskrytosti. A tedy přijal, že Otec Ježíše Krista posílá Přímluvce, před nímž je zcela nahý a odhalené všechno. Boží Duch přece proniká všechny hlubiny světa i všechny hlubiny božství. Jemu ani svět, ani nikdo z nás nemůže nic předstírat a zastírat. Duch i nás dokonale zná, ale přesto zůstává naším přítelem. Přesto bojuje za nás, a to i proti nám samotným, abychom byli proměněni v nová stvoření. On také před námi nebude nic zaobalovat do všelijakých pláštů, ale přišel, aby nás uvedl do celé pravdy. Aby nám ukázal všechno, jaké to skutečně jest. Aby nám ukázal, co znamená Boží věrnost. A aby nám hlavně ukázal celou podobu vtělené Pravdy - Ježíše Krista. A dokonce ukazuje Božímu lidu i to, jak vypadá budoucnost, kterou mu jeho Pán uchystal. A tím se vlastně plní Mojžišovo přání: Kéž by všechen Hospodinův lid byli proroci! Kéž by jim Hospodin dal svého Ducha! Už ne jen 70 vůdců, ale všichni, kdo věří, mohou mít průhled do Boží reality, průhled k nastávajícím věcem, průhled až k hostině svatby Beránkovy. Všichni, kdo věří, mohou umět rozsuzovat věci Božím způsobem a poznat, jaké konkrétní dopady má dnes a zde evangelium o Kristově vítězství. A to je vlastně podstata prorockého daru. Církev tu nezůstala jako krátkozraká parta sirotků, která neví kudy kam. Její Pán jí skrze Ducha posílá moudrost, kterou svět nezná. Nebudeme sice vědět, jak budou hrát příští týden naše oblíbené kluby, jaká čísla vyjdou ve Sportce a jak dopadnou které akcie na burze; nebudeme znát ani to ostatní, co si naše okolí představuje pod pojmem vzhled do budoucnosti - přesný sled lásek, sňatků, bohatnutí a chudnutí, bolestných událostí a úmrtí. Někdy budeme zastávat i zcela opačné názory na politické dění kolem nás a hned se nedohodneme, které zlo je menší a ospravedlnitelné. Ale budeme vždy vědět, odkud přicházíme a kam jdeme, kam co směřuje, co jsou věci předposlední a co poslední, co Bůh chce pro nás tvořit. Budeme se umět rozhodnout tak, aby tím byl Bůh oslaven a přiblížilo se Jeho království.

Nebude mluvit sám ze sebe, ale bude mluvit, co uslyší. On mne oslaví, neboť z mého vezme a zvěstuje vám. Podle toho můžeme rozpoznat jednání Ducha Božího od různých duchů nesvatých. Každý duch nesvatý se chvástá svou originalitou. V

nesvatém duchu každý zdůrazňuje, že jedná za sebe a není na nikom závislý, i když to není pravda. Každý duch nesvatý nutí dělat ze sebe ten jediný zázrak a to jediné světlo, které nemá žádné předchůdce a žádné vnější zdroje. Ale Duch svatý pokorně ukazuje nad sebe - ke Kristu. Oslavuje Krista, ne sebe. Opakuje nám Jeho Slovo a má v tom svou čest. Nic z něho neubírá, ani k němu nic nepřidává. Neučí lidi uchvacovat zájem a popularitu; on oslavuje Krista a slouží k budování, a tak tomu učí i ty, které naplnil.

Dále z toho můžeme zjistit, že o Slovo Kristovo v tomto světě je z Boží strany velmi dobře postaráno: není vydáno napospas naší lidské křehkosti, zapomnětlivosti, naší snaze ohnout si všechno podle svého. Duch nám je stále znovu přináší v nezkreslené podobě. Vedl po staletí církev tak, aby neměnila nic na tom, co od Krista přijala. Aby to pokorně zachovala dalším generacím, i když vše není právě v její době ozvučné. Duch také působí porozumění - stále oživuje stará svědectví proroků a apoštolů o Kristu, aby mluvila k nám dnes, abychom slyšeli živý hlas evangelia. Působí živé a přítomné spojení s Kristem; přináší nám i Jeho dary, které nám nebeský Otec dává pro oslavu svého Syna i k našemu užitku. Všechno prorokování, kázání, vyučování, svědectví, všechnu výzbroj k službě uvnitř i navenek, všechny dary modliteb, všechnu víru skrze lásku dělající, všechno to spolunesení břemen a umění praktické pomoci, to vše přináší Duch svatý od našeho vyvýšeného Pána jako zasnubní dar Jeho nevěstě - církvi. Rozdává to ve společenství, kde se naslouchá Kristovu Slovu jako slovu Milujícího a Milovaného, jemuž uděláme všechno k vůli.

Všecko, co má Otec, jest mé; proto jsem řekl, že z mého vezme a zvěstuje vám. Pán Ježíš nakonec pokorně doznává, že ani On není tím zcela posledním dárce. Všecko, co má, je mu dáno od Otce. Všechno, co rozdává, je Otcovo stvoření, Otcovo vlastnictví, které předal do dědictví Synu. I to Slovo není Jeho, ale Otcovo. Ale Synu je k dispozici plnost - všecko, co má Otec. Všechno na nebi i na zemi, plnost Ducha svatého, plnost života, plnost božství. Když tenkrát na poušti Mojžíš potřeboval pomocníky ve výkonu strážné služby nad Izraelem, Bůh mezi ně rozdělil to omezené množství Ducha, jímž mohl být Mojžíš jako hříšný člověk obdařen. Ale když Ježíš jako svatý Syn Boží chce mít na zemi své tělo a své plnomocné zastoupení, Bůh tomu tělu udílí z té plnosti, kterou svěřil svému Synu. Evangelista Jan o tom na jiném místě svědčí: Z jeho plnosti jsme byli obdarováni my všichni milostí za milostí. My můžeme být mnohonásobně bohatší než izraelské staršovstvo z dob Mojžíšových, protože studně, která nám byla otevřena, je bezedná. My máme v Kristu znovu přístup až ke stromu života. Co před Kristovým příchodem bylo jen naznačeno, to je po Jeho zmrtvýchvstání dovedeno k plné podobě. Co Izrael vyhlížel, to v Ježíšově jménu sestoupilo mezi nás. Amen.

Dagmar Ondříčková

životní prostředí a my

Ať je naše přesvědčení jakékoliv, ať si uvědomujeme či neuvědomujeme širší souvislosti, jsme integrální součástí tohoto světa, tohoto jedinečného vesmíru. Záleží ovšem na každém člověku, jak bude život na této planetě vypadat, jak se nám zde bude žít - a vyvstává otázka, jak dlouho zde bude život možný... Jak dlouho potrvá, než vyčerpáme všechny zdroje energie, než spotřebujeme či otrávíme vodu, než se zavalíme odpady, které jsme sami vyprodukovali? Jako křesťané bychom měli být k těmto otázkám obzvláště vnímaví, vždyť si uvědomujeme, že nás Bůh do tohoto prostředí postavil s určitým úkolem. Série následujících článků by nás měla jednak upozorňovat na určité problematické okruhy, ale zároveň nám poskytovat i určitá vodítka, co se dá a má konkrétně dělat v běžném životě, abychom svým prostředím sebevražděně neničili. Děkujeme členům ekologické sekce České křesťanské akademie za ochotu přispívat do našeho časopisu.

2. Odpad

Možná vám přijde, že je nepatřičné zabývat se na stránkách křesťanského časopisu tak malichernou a odpudivou záležitostí jakou je odpad. Co je vlastně odpad? Něco nepotřebného, něco, co nám překáží a vyhodíme to. Ve středověku se prý odpady házely z okna, padaly.

Stejná věc je ovšem pro někoho odpadem a pro jiného věcí užitečnou (jistě jste viděli bezdomovce přehrabující se v kontejneru), přesto platí, že každý má svůj odpad. Člověk, zvířata i rostliny (uschlý list odpadne). List, trus i mrtvá těla jsou odpady ve své podstatě přirozené - tedy za nějakou dobu se přičiněním stínek, žížal, roztočů, plísňů, bakterií atd. rozloží na prvočinitele. Samozřejmě, ne vždy se chceme na rozkladný proces dívat, takže i tento přirozený odpad různě přemísťujeme a obhospodařujeme, případně jeho rozklad urychlujeme kompostováním. Možná jste si všimli, že i Bible s lidským přirozeným odpadem počítá - Mojžíšovy knihy nabádají Izraelce, aby s sebou při putování pouští nosili kolíky (srov. Dt 23,13-15). Když na člověka přijde nutkání k potřebě, odebere se dál do pouště, kolíkem vyhloubí díru, aby mohl potřebu skrýt. Uznějte, na svou dobu, úžasně sofistikované hygienické nařízení! Zdá se, že každý dospělý člověk má zodpovědnost za svou hromádku. Zdá se, že každý dospělý člověk má zodpovědnost za své odpady. Odpad od slova pád. Napadá mne, jestli to nemůže být pád v jiném rozměru, než pád z okna. Přemýšlím o pádu duchovním. Neboť víra v Hospodina není založena jen na duchovních a duševních prožitcích, ale také (a v Bibli mnohé příklady najdeme) na rovině tělesné, až by se zdálo primitivně biologické: člověk, který by nepoužil kolíku na lejna, ohrožoval svatost izraelského tábora! To, co děláme nebo neděláme v rovině tělesné, ovlivňuje svatost naši i celého společenství. Co když je svatost našeho společenství spojena se zodpovědným nakládáním s odpady?

Ostatně o zodpovědnosti za majetek je toho v Písmu svatém napsáno mnohem více. Majitel stavby má povinnost zabezpečit ji tak, aby nikdo nemohl spadnout ze střechy a poranit se (Dt 22,8). Nemá jen zakázat vstup, ale má staveniště zabezpečit. To on má zodpovědnost, ne neopatrný dělník ani nepozvaný návštěvník. Majitel má zodpovědnost za svá zvířata. Samozřejmě - zvíře je zvíře. Proto pokud někoho zraní zvíře, které nikdy nikomu neublížilo, majitel je bez viny. Jakmile ale někoho poraní zvíře, které se již projevilo jako nebezpečné, nese jeho majitel vinu tak, jako kdyby sám zranil nebo zabil (Ex 22,29). Bible zpochybňuje alibistické výroky jako např.: „Je mi strašně líto, ale můj pejsánek je takový, neměli jste nechat toho kluka, aby se k němu přibližoval.“ Zodpovědnost je na majiteli. Rozvažujeme proto uvážlivě, než se majiteli staneme.

Jaké odpady ve svých domácnostech produkujeme? Dávno už to nejsou jenom ony nevábně vonící hromádky, trocha popela, ohlodané kosti a střepy. Člověk vymyslel mnoho technologií, které sice umožňují pohodlnější život, ale často také negativně ovlivňují životní prostředí, například právě vznikem většího množství odpadů. Mnoho z těchto průmyslových odpadů navíc nepodléhá přírodním procesům rozkladu a nerudovská otázka Kam s ním? se stává celosvětovým problémem. Kdo by chtěl mít za domem skládku, kdo by chtěl žít vedle spalovny? Bohatší státy převážejí své odpady do států chudších, protože zde je skládkování levnější a státní správa se dá snáze uplatit, aby „si nevšimla“. Bohužel i u nás se objevilo několik skládek německého odpadu. Mnohé státy posílaly radioaktivní odpad na mořské dno v nádobách, jejichž životnost obsah nezabezpečuje. Autoři sci-fi vymysleli, že se jednou začnou odpad ze Země vyvážet do kosmu - třeba na nějakou prázdnou planetu nebo do černé díry. Možná nám nakonec nic skutečně jiného nezůstane. Do té doby bychom se však měli, alespoň my z Bible čerpající křesťané, přemýšlet o zodpovědnosti za své odpady.

Jaké vlastně současný člověk produkuje odpady? Nejvíce si uvědomujeme produkci odpadu tuhých (tuhé komunální odpady) - to je to, co odnášíme do kontejnerů a popelnic. Většina z nás má podíl na vzniku odpadů plyných - z vytápění a z automobilismu (exhalace) a odpadů tekutých - tedy toho, co vypouštíme do kanalizace (dříve stoky; za jejich likvidaci platíme „stočné“).

Existují dva různé pohledy resp. požadavky na třídění tuhého komunálního odpadu. Oba dva jsou správné.

Prvním z nich je požadavek, aby do odpadu nebylo vyhažováno to, co by bylo možné ještě nějak využít - funkční předměty, oblečení, atd., ale i druhotné suroviny. Proto jsou na mnohých místech přistaveny kontejnery na papír a sklo, ze kterýchto surovin, jak doufáme, se ve sklárnách a papírenských závodech vytvářejí užitečné výrobky. Všichni se jistě shodneme na tom, že zachovalé dětské

oblečení je mnohem lepší nabízet jiným rodinám než vyhazovat, ačkoli výsledek pro vás je vlastně stejný - uvolníte skříň.

Druhým požadavkem je, aby odpad námi produkováný nezatěžoval životní prostředí. Zde narážíme na problém informovanosti - ne každý si uvědomuje škodlivost některých látek a ne každý má přehled o tom, jaké škodliviny vznikají při likvidaci. U nás jsou, kromě recyklace, dva způsoby likvidace směsného komunálního odpadu - skládkování a spalování. Na skládku rozhodně nepatří odpad kontaminovaný, např. domácí zdravotnický odpad (jehly diabetiků, kapesníčky, do kterých si utíral nos někdo s nakažlivou chorobou), ani léky, baterie, barvy a jiné další látky, které by mohly znečistit spodní vody nebo ohrozit někoho, kdo se na skládce pohybuje (znáte kluky, vlezou všude). Do spalovny zase nepatří látky, jejichž hořením vznikají jedovaté zplodiny (staré linoleum, barvy, plasty). Proto je na každém kontejneru napsáno, co do něj patří i co do něj vyhazovat nemáme. Z tohoto bychom měli vycházet, když neseme do kontejneru svůj odpad. Musíme si uvědomit, že nikdo nebude kontrolovat, jestli je v kontejneru něco nepatříčného, škodlivého. Pokud to tam vhodíte, tak to tam bude, a proces ohrožení přírody, krajiny a zdraví začíná.

Pokud se prohřešíte proti prvnímu z výše zmíněných požadavků a vhodíte stoh počmáraných papírů omylem do kontejneru se směsným odpadem, škoda nebude velká ani letální. Papír se na skládce rozpadne a ve spalovně shoří. Pokud ale do směsného odpadu vyhodíte monočlánek z baterky, zahráváte si s životy jiných bytostí. Nechápu, jak je možné, že stále tolik lidí nepochopilo tento jednoduchý princip. Separují každý kousek papírku, ale baterie, prasklé žárovky, zbytky barev a chemikálií klidně odnesou do směsného odpadu.

Dále je pozoruhodný nezájem nás lidí o odpad tekutý. Zdá se mi, že mnozí z nás uvažují a jednají tak, jako by se látky vylité do dřezu a záchodové mísy ztrácely někde ve vzduchoprázdnu. Ne! Kanalizace vede do čistírny odpadních vod, ve které se některé složky skutečně z vody „vyčistí“. Jiné (deodoranty, některé složky pracích prášků a aviváží, léky a antikoncepční přípravky vyloučené močí) ale vyčistit nejdou. Tyto drobné molekuly se dostávají do řek, do moře a oceánů a stávají se součástí koloběhu vody. Nikdo nedokáže odhadnout jak a kdy se jejich přítomnost v životním prostředí projeví. Známé jsou závěry výzkumů přítomnosti antikoncepčních látek, které se s močí přes kanalizaci dostaly do řek, způsobují změny pohlaví (tudíž snižují produkci potomstva) ryb a obojživelníků.

O negativním vlivu exhalací je toho známo hodně. Jenže kdo z nás produkuje takové množství výfukových plynů, aby závažně ohrozil zdraví planety? Nikdo. Exhalace se

skládají z malých, takřka zanedbatelných množství. Těžko vyzývat k tomu, abyste přestali přidávat kapičku, když vidíte velké znečišťovatele, jak chrlí šedočerné mraky. Přesto i toto je náš odpad.

Česká společnost se dostala mezi bohaté státy světa. Možná si tak nepřipadáte, ale v chudých zemích se chodí na trh s košíkem a bandaskou na mléko. Chudé země neplývají na igelitové sáčky zdarma. V chudých zemích lidé běhají za velbloudy a sbírají jejich lejna, aby s nimi pohnou zahrádku nebo aby je využili k topení. V chudých zemích se pere bez aviváží a pracími prostředky se šetří. V chudých zemích se šetří i hnojivy a barvou. Víím, moje úvahy jsou zjednodušené, vždyť i v chudé zemi může stát supermarket a introducovat zde svou kulturu igelitových pytlíků. Není to jenom o bohatství, ale i hospodaření země. Chcete-li o moudrosti a prozíravosti její vlády.

Možná si mnozí z vás vzpomenou, že bývaly doby, kdy jsme doma skladovali každou zavařovací sklenici, kdy jsme lékovky vraceli do lékáren. Byly doby, kdy se vyráběly věci kvalitní, které vydržely více než jednu sezónu. Dnešní výrobci se snaží, aby produkty byly krátkověké a tím nutí lidi kupovat nové zboží. A do toho svět reklamy, který nás přesvědčuje, že přece máme právo „mít se dobře“, „mít tohle, mít tamhleto“. Mnozí z nás většinu svého volna tráví přerovnáváním a oprašováním věcí, které nepotřebují, konzumací většího množství jídla než je zdravo. Naše prádlo synteticky voní a je heboučké. Naše děti mají

alergie. Kolikrát se sama sebe ptám, jestli v tom není nějaká souvislost. Reklamy na bělicí prostředky nás přesvědčují, že bez nich prádlo nikdy nebude bílé. A tak je kupujeme, používáme a kdo z nás bělí prádlo na sluníčku? A přitom by ho slunce vybělilo nejméně stejně a zadarmo a bez vedlejších účinků. Svět reklamy klame, ke stejnému cíli je často možné se dobrat jinou, lepší cestou.

Co má dělat člověk, který se rozhodl přijmout za svůj odpad zodpovědnost? Především by si měl zjistit, kam je možné nosit nebezpečný odpad, a v žádném případě ho nedávat do kontejneru na směsný odpad. Měl by si ujasnit, jaké věci do kanalizace nepatří, a měl by je přestat používat. Důležité je pečlivě vyřizovat plasty a kartónové obaly (krabice od mléka), zvlášť pokud jsou vaše kontejnery likvidovány ve spalovně. Výhodným se zdá založení vlastního nebo komunitního kompostu (možnost pro obyvatele sídlišť, viz. společnost Ekodomov) - velký podíl tuhého komunálního odpadu totiž tvoří odpad kuchyňský (slupky od brambor, ohryzky), který by mohl být snadno zkompostován (představte si, kolik nafty se projede, než se toto množství odveze za město na skládku).

Prozíravý člověk by měl již při nákupu uvažovat o tom, jak se zbaví odpadů - obalu a také samotného produktu, až doslouží. Proto například člověk zodpovědně uvažující

upřednostní parkety dřevěné před moderní plovoucí podlahou. Dřevěné parkety lze totiž snadno obměňovat, několikrát přebrousit a nakonec spálit. Co ale s laminátovými prkny?

Zdá se vám to složité? Ano, je to daň pohodlnému způsobu života. Mnozí lidé se otázkou zodpovědnosti za odpady nezabývají. Odpad - něco tak malicherného a odporného. Ale mají být křesťané mezi nimi? Mohou být mezi nimi? Může skrze odpad nastat osobní nebo společenský pád? Když nebyla zahrabávána lejna, hrozila celá řada infekčních nemocí, tyfus, úplavice. Prosím, přemýšlejte.

Kateřina Jančaříková

3. Ochrana přírody a šetrné technologie v obci

Obce, města a městské části - ty nejmenší samosprávné komunity u nás - jsou jedinečným místem pro opatření šetrná k přírodě. Globální problémy životního prostředí v důsledku ohrožují celou planetu, ale možnosti jejich řešení leží ve změně způsobu života jednotlivých lidí a místních komunit. Ať už jde o usměrňování a omezování nadměrné dopravy, minimalizace a opětovné využití odpadů, energetické úspory nebo používání obnovitelných zdrojů energie, jsou právě obecní a městské samosprávy těmi, kdo je mohou účinně zavádět a propagovat. Pro všechny, kdo mají na rozhodování samospráv svůj podíl, zde chci zmínit některé možnosti k šetření životního prostředí včetně úspěšných příkladů jejich realizace.

Jedním z prvních ekologicky prospěšných kroků, které mohou místní samosprávy udělat, je podpora příznivého prostředí k životu v obci. Obec, která se stará o to, aby v ní mohli občané trávit svůj volný čas v příjemném přírodním prostředí, odlehčí náporu na okolní krajinu a zmenší nároky na dopravu. V územním plánu obce je proto dobré zajistit dostatek nezastavěných ploch se zelení, navzájem propojených. Ke zmenšení hluku a škodlivin v ovzduší obce přispěje omezení dopravy v jejím centru a místech určených k bydlení, ale také dostatek dobře navazujících spojů veřejné hromadné dopravy v obci a jejím okolí.

Odpad celkem běžně obce minimalizují pomocí jeho třídění na papír, sklo, plasty a někdy i kov. Pro zmenšení nevytríděné složky odpadu je výhodné zavést navíc zvláštní nakládání s organickými zbytky z domácností a zahrad - s tzv. bioodpadem. Úspěchy s jeho sběrem do zvláštních odpadových nádob a jeho centrálním kompostováním už mají v Plzni-Slovanech. Dobrou komunikací a osvětou lze také podporovat samotné občany v kompostování doma nebo rozvíjet tzv. komunitní kompostování, kdy kompost zakládá a udržuje několik domácností společně (tento způsob využívá Luzern ve Švýcarsku nebo některé obce na Slovensku).

Odpadové vody mohou obce čistit biologickou formou v tzv. kořenových čistírnách. Jedná se o konstrukčně upravené umělé mokřady, které využívají samočisticích procesů v zaplavených půdách. Při jejich využití se „čistička“ stává součástí krajiny a domovem mnoha vodních organismů. Mezi jejich další přednosti patří jednoduchá obsluha, schopnost absorbovat špičkové výkyvy v množství vod a čištění vod i při malé koncentraci znečištění. Na zvážení zůstává jejich velký nárok na plochu a závislost probíhajících procesů na klimatických podmínkách oblasti.

Využívání energií z neobnovitelných zdrojů (uhlí a zemní plyn) mohou obce zmenšit zejména úsporami ve vytápění obecních budov. Dobrou inspirací při rekonstrukcích a stavbách jsou pasivní domy. Ty dosahují velkých úspor využitím kvalitních izolací a utěsněné stavby domu. Větrání v nich zajišťuje ventilace, která umožňuje předávání tepla z odchozího na příchozí vzduch v tzv. rekuperátoru. Výsledkem jsou takové úspory, že dostačujícími zdroji pro udržení tepelné pohody jsou obyvatelé a zařízení uvnitř domu, případně doplněné menším dohříváním příchozího vzduchu.

Pro výrobu energií pro provoz obecních budov je ekologicky příznivý a v podstatě nevyčerpatelný zdroj sluneční energie. Efektivně ji získávají sluneční kolektory, které sluneční záření využívají k ohřevu teplé vody, případně pro vytápění. Lze je pořídit i celkem levně, ovšem vyplatí se investice do dražších zařízení účinných i při nízkých venkovních teplotách. Nižší efektivnost a větší cenu zatím nabízí fotovoltaické články, které převádějí sluneční záření přímo na elektrickou energii.

Stále populárnější je získávání energie spalováním biomasy. Kromě dřeva se k tomu používá bioodpad ze zemědělských výrob a domácností, který se převádí na spalitelný bioplyn (a například město Vimperk v současné době zvažuje konstrukci bioplynové stanice pro odpad z celého města). Pro regiony, kde došlo k útlumu zemědělství nebo průmyslu, má spalování biomasy i sociální význam, neboť pěstování dřevin a obsluha energetických stanic dává hodně příležitostí pro udržení a zvýšení zaměstnanosti. To platí i pro další ekologicky šetrné zdroje energie - větrné a vodní elektrárny. Kotelnu na biomasu, kořenovou čistírnu či nízkoenergetický dům je možné navštívit v obci Hostětín.

Samotné provozování obecního úřadu má význam pro úspory i propagaci ekologicky příznivých hodnot. V podstatě každý úřad může začít šetřit papírem (používání papírů z obou stran, nákup recyklovaného, neběleného papíru) a začít používat šetrné úklidové prostředky. Další krokem může být školení zaměstnanců provádějících nákupy materiálů a zařízení tak, aby upřednostňovali ekologicky šetrné výrobky (viz www.ekoznacka.cz). Na úřadě, který uplatňuje ekologicky šetrné návyky a technologie, je také vhodné umístit informační ceduli, vysvětlující, v jakých opatřeních spočívá šetrný provoz úřadu. Úspěšným příkladem těchto úsporných opatření je provoz kanceláře ombudsmana.

Obec může navíc podpořit používání šetrných technologií občany, když je bude informovat o možnostech příspěvku, pomůže s vyplňováním žádostí a bude propagovat šetrné technologie letáky, internetem nebo pořádáním besed.

Mnoho dalších možností toho, co může obec ve svém každodenním provozu udělat pro životní prostředí, lze najít v nevelké publikaci brněnského ČSOP Veronica „V obcích ekologicky“ (viz www.veronica.cz) nebo na stránkách ekologických poraden (www.ekoporadna.cz).

Martin Dýma

dějiny

Theodor Beza a jeho vztahy s Jednotou bratrskou

(Ke 400. výročí úmrtí)

III. Theodor Beza a Jednota bratrská

Bezovo literární dílo v bratrském prostředí

Zajímavým svědectvím ohlasu Bezovy literární činnosti v Jednotě bratrské je seznam knih z králické knihovny, odvážených po Bílé hoře do polského exilu. Nacházíme zde téměř dvacet titulů, povětšinou theologických spisů, ale také sbírku jeho básní a samozřejmě i biblistické práce. Je překvapivé, že mezi nimi není výslovně uvedeno žádné Bezovo vydání Nového zákona. A právě tomuto dílu musíme věnovat zvláštní pozornost. Theodor Beza patřil ve své době k uznávaným odborníkům na řecký jazyk a jeho řecko-latinská vydání platila za standard, podobně jako dnes edice Nestle-Alanda.

První postavou, kterou je nutno v souvislosti s rozšířením Bezových vydání Nového zákona v českém prostředí zmínit, je bratrský biskup Jan Blahoslav. Ten při svém překladu hojně využíval Bezova latinského převodu. Jaroslav Konopásek objevil ve 30. letech 20. století hned dvě vydání, která měl bratrský biskup k dispozici již při první edici českého překladu. Jedná se o řecko-latinské vydání Nového zákona, které pořídili Mikuláš Barbirius a Tomáš Courteau, vyšlo mezi lety 1559-1560 dokonce třikrát. Bezův latinský překlad však není překladem souběžně vytištěné řecké verze, byl připojen mechanicky vydavateli. První vydání Bezova latinského překladu pochází ovšem již z roku 1556, kdy byl vytištěn v tzv. Stephanově bibli a obsahuje i vulgátní verzi a tzv. annotace, obšírné exegetické a filologické poznámky k textu. Při práci na druhém vydání českého překladu používal Blahoslav již první skutečnou Bezovu řecko-latinskou edici Nového zákona z roku 1565. Kalvínský teolog ji připravil celou sám, včetně řeckého textu. Na světlo světa vyšla v Ženevě z tiskárny Henriho Stephana. Přestože Blahoslav nahlížel při překladu mnohem více do Erasmova vydání Nového zákona, jak to sám dokládá ve své Gramatice, Bezovy práce mezi jeho předlohami zaujímají nezastupitelné místo.

Ještě větší význam než pro Blahoslava měla Bezova biblistická práce pro překladatelskou skupinu Bible kralické. Přestože základem vydání Nového zákona v rámci tzv. Šestidílký zůstal překlad Jana Blahoslava, korektury byly prováděny právě podle nových revizí Bezových. A to zejména podle autorizovaných vydání z roku 1582 a 1588. Bezův latinský překlad zůstal mezi učenými členy Jednoty, tedy zvláště mezi kněžími a některými šlechtici, jak vidíme na příkladu Karla st. ze Žerotína, v oblibě po celou následující dobu existence české a moravské větve Jednoty.

Bezovy přímé kontakty s bratrskými seniory

Jistým předznamenáním vzájemných vztahů Theodora Bezy a bratrských starších byla jeho diskuse s polským reformovaným šlechticem Janem Łasickim, který se během svých studií seznámil s učením Jednoty, zavítal do několika českých sborů (především Mladé Boleslavi) a rozhodl se stručně vypsát její dějiny. Łasického záměr, dokončené dílo *De origine et institutis Fratrum Christianorum* vytisknout, nenalezl pochopení ani u bratrských starších, které pravděpodobně odrazovaly obavy z nežádoucí medializace, ale nesetkal se s příznivým ohlasem ani u samotného Bezy, jež Łasicki požádal o posudek a napsání předmluvy. Łasicki nakonec celé dílo přepracoval a věnoval Karlovi st. ze Žerotína. Skrze něj se pak dostalo až k J. A. Komenskému, který ze spisu vydal knihu osmou, pojednávající o bratrských řádech, ale to je již jiná kapitola.

Konkrétním dokladem přímého vlivu autority Theodora Bezy je jeho diskuse s Ondřejem Štefanem o některých článcích latinského vydání bratrské konfese z roku 1573. I když i v tomto případě nezapočala bez prostřednické osoby. Beza své kritické poznámky tlumočil v srpnu 1574 nejprve lékaři Janu Cratonovi, známému svým kontaktem s moravskými sbory (Jan Blahoslav vyhledával v době svých zdravotních těžkostí často jeho služby) a neopomněl při tom zmínit ani Kalvínovu korespondenci s Janem Augustou. V dalších dopisech, adresovaných již přímo bratrskému seniorovi, projevil ženevský teolog nesouhlas zvláště s učením o Večeři Páně. Ondřej Štefan se poté pokouší pravý smysl bratrské nauky vysvětlit a zároveň slibuje zřetelnou opravu sporných míst. Vzájemná korespondence, která nám zůstala zachována v Aktech Jednoty bratrské, svědčí o snaze najít porozumění a společnou řeč. Je dokladem pokračujícího sblížování s reformovanou částí protestantského tábora a zároveň definitivního opouštění dosavadní proluterské orientace.

Ještě výraznější úsilí o vzájemnou dohodu vyvinuli ženevští v roce 1581, kdy v reakci na Knihu svornosti, zahrnující základní věroučné texty luterské reformace, vydali tzv. *Harmonii Confessionum*, dokládající souhlas všech základních vyznání obou směrů.

V polovině října 1581 se v Mladé Boleslavi objevil zvláštní posel ze Ženevy a bratrskému senirowi Janu Kálefovi předal nedávno vytištěnou *Harmonii* s pozdravným přípísem Theodora Bezy bratrským bohoslovcům. Rozpaky, které tato nečekaná návštěva vzbudila, zesílily poté, co Kálef mezi jedenácti otištěnými konfesemi objevil latinskou

verzi bratrského vyznání z roku 1573 s připojeným komentářem. Ten byl podle Bezových slov připojen pro vysvětlení nejasných nebo málo zřejmých míst, aby nemohlo dojít k nedorozumění. Zároveň Beza bratry vyzval, aby mu sdělili bez váhání námitky, kterých bude dbáno při druhém vydání spisu. Jednota je vybízena k užší spolupráci, bratři mají svými modlitbami podpořit svornost nekatolíků a všichni společně lépe čelit stále intenzivnějším rekatolizačním pokusům.

Jan Kálef si s doručenou zásilkou a celkem jasnou výzvou nevěděl příliš rady a proto poslal knihu do Ivančic senioru Janu Eneášovi. Ten po dohodě s ostatními členy úzké rady ponechal až do jara následujícího roku apel ženevských teologů bez odpovědi: „Soudíme, že jest jednak bezpečněji ještě ponechati tak, až se nětco uslyší, co někteří jiní říkati k tomu budou.“ Mezitím se bratři dohodli vyslat k Bezovi poselstvo v čele s Jindřichem Danielem Švarcem, kterému však bylo velmi jasné dáno na vědomí, „aby se v žádné mluvení s těmi tam dobrými lidmi nedával“, nýbrž pouze předal písemnou odpověď, jejíž zhotovení přenechali moravští senioři opět Janu Kálefovi. Po dalších průtazích k jejímu odeslání již ani nedošlo. Největším důvodem bratrské zdrženlivosti byla pravděpodobně nechuť k jednoznačnému vyjádření a přiznání se ke kalvínskému proudu reformace, byť byl její vliv na Jednotu již delší dobu více než zjevný.

Ženevané se tak nakonec očekávaných slov podpory a proklamace spojenectví nedočkali, ač byl jejich postoj k bratrskému vyznání v Harmonii vcelku přejný. Konfese je v textu sice zařazena až na posledním jedenáctém místě, důvodem je však vydavatelský záměr uvést konfese v chronologickém pořadí. Pro vydání Harmonie bylo užito latinského textu bratrského vyznání z roku 1573, ač je o něm současně poznamenáno, že má starší kořeny. Z kriticky osvětlujících poznámek v samostatné nestránkované části Harmonie se velká část z nich týká míst, jejichž formulace jsou ještě poznamenány scholastickým způsobem myšlení Lukáše Pražského.

Knihovna Theodora Bezy na Moravě

Pozoruhodné, avšak zároveň ne příliš radostné pokračování vztahů Theodora Bezy k českým zemím představuje příběh jeho soukromé knihovny. V roce 1599 ji štědrě odkoupil jeho moravský žák Jiří Zikmund Praksický ze Zástřizl, zapsaný na ženevské akademii již o dvě léta dříve, a po Bezově smrti v roce 1605 ji nechal dopravit na svůj hrad Buchlov. Už v listopadu 1605 mu píše Karel st. ze Žerotína a žádá o přednostní právo ke koupi knihovny v případě, že by se ji rozhodl prodat. Cennou sbírku titulů,

kteřá zahrnovala velkou část produkce reformovaných teologů, včetně děl Jana Kalvína, čekal krušný, pro svou dobu příznačný a namnoze rouškou tajemství zahalený úděl.

Po Bílé hoře se Bezova knihovna dostala do rukou Františka kardinála z Dietrichštejna, horlivého sběratele literárních a uměleckých památek, kterými cíleně rozmnožoval své mikulovské sbírky. Jejich nezanedbatelnou část, získanou v této době, tvoří také skupované konfiskáty. Buchlovské knihovny se zmocnil nanejvýš pravděpodobně v souvislosti se zabavováním nekatolických knih. Přemístění fondu do Mikulova nemělo dlouhého trvání. Zde se Dietrichštejnových sbírek zmocnili při svém vpádu na Moravu Švédové a v roce 1645 je nechali odvézt do své domoviny. Že byly součástí této kořisti i rukopisy a snad i tisky z knihovny Bezovy, svědčí její dosti jednoduchý soupis. Otázkou je, jak velký díl bývalé Bezovy knihovny byl převozem postižen. Ze švédského lupu se podařilo před jeho transportem od odpovědných velitelů odkoupit několik beden zpět. Moravský badatel František Hrubý se na základě inventáře buchlovské knihovny z roku 1768 domníval, že ještě v tomto roce bylo na Buchlově značné množství knih Bezova souboru. Usuzoval tak pouze na základě obsahu knih podle názvů v katalogu. Na konci padesátých let se osudem Bezovy knihovny znovu zabýval František M. Bartoš a byl přesvědčen, že určitý výsledek by mohl přinést ještě průzkum sbírek v Mikulově a pátání ve Švédsku.

Koneckonců, stopy po Theodoru Bezovy můžeme na Buchlově nalézt ještě dnes. Soudobý portrét Jiřího Zikmunda ze Zástřizl, dochovaný ve zdejší sbírce, je doplněn oslavnou básní o devíti hexametrech, jejímž autorem je právě kalvínský teolog.

Jiří Just (dokončení)

Připomínáme si bratra kazatele Zvěřinu

Letos v lednu tomu bylo 100 let, co se narodil v Záměli u Potštejna bratr Gustav Zvěřina, pozdější kazatel Jednoty bratrské. Připomeňme si jeho život, nerozlučně spjatý s prací v milované církvi, v několika datech, ve vzpomínkách jeho přátel a spolupracovníků i v jeho vlastních.

Rodiče bratra Zvěřiny byli členy potštejnského sboru a blízkými přáteli zdejšího kazatele bratra Theofila Reichla, který malého Gustava také křtil. Když byli Reichlovi povoláni do služby sboru Jednoty bratrské v Praze, následovala je i rodina Zvěřinova. Obě rodiny bydlely pod jednou střechou, ve sborovém domě v Hálkově ulici. Tady malý Gustav prožil své dětství a mládí, ve zdejším sboru přijal také první duchovní základy. Po základním školním vzdělání se učil od r. 1920 knihkupcem a přitom absolvoval čtyřletou odbornou typografickou školu v Praze. Soukromě také studoval hru na harmonium. 18 let pak pracoval na různých místech jako typograf. V Praze se pilně účastnil sborové práce, především mezi mládeží ve spolku Český bratr, který vedl br. Karel Reichel. Br. Zvěřina „byl už v mládí křehkého tělesného zdraví, proto mu lékař doporučil odchod z Prahy na venkov“. V roce 1929 přijal tedy místo v Železném Brodě v tiskárně. Zároveň se tu intenzivně zapojil do nově vznikajícího sboru, v době jeho největšího rozmachu. Pomáhal vynikající osobnosti, jakou byl br. Bohumil Vančura, především v klubu mládeže a jako učitel nedělní školy. Při práci s mládeží v Brodě se také seznámil se svou první láskou a pozdější manželkou, Marií Šefrovou. Po sňatku žili v Železném Brodě a v r. 1939 se jim narodil syn Bohumil. Když v době hospodářské krize ztratil br. Zvěřina zaměstnání, pracoval ve sboru plně. Sám o této době píše: „V době své plné nezaměstnanosti jsem konal celodenně různé práce na železnobrodské faře u bratra Vančury, který si mne zamiloval a mnoho mne naučil... Kromě toho vzpomínám na krásné chvíle s pozdějším biskupem církve, bratrem Václavem Vančurou, který zastupoval svého syna v čase dovolených. Prožíval jsem s bratrem Vančurou krásné dny. Po přesídlení bratra Bohumila Vančury jsem cele převzal vedení mládeže a nácvik smíšeného pěveckého sboru v počtu 35 členů. Zpěv jsem nacvičoval nepřerušeně do r. 1942 i při jiném zaměstnání.“ Hudba, zvláště duchovní, byla bratru Zvěřinovi celoživotní láskou, koníčkem i službou, ze které měla užitek celá církev.

Po Vančurově odchodu do Prahy měl nemalý vliv na duchovní profil budoucího kazatele nový železnobrodský farář, br. F. Tim. Petr, a po něm i bratr Pavel Glos v Turnově, kde v té době br. Zvěřina už působil jako učitel náboženství a výpomocný kazatel v rozsáhlé diaspoře.

Dalším soukromým studiem si doplňuje br. Zvěřina i své vzdělání, především bohoslovecké, a po úspěšných kazatelských zkouškách je mu svěřen samostatný sbor v Potštejně. Bylo to poté, co byl v r. 1942 zatčen a uvězněn potštejnský kazatel br. Karel Reichel. Když sem k 1. 1. 1943 br. Zvěřina nastoupil jako nový kazatel, netušil, že brzy jeho samého potká totéž. Počátkem dubna v r. 1944 našel na potštejnské faře útulek parašutista, známý pod jménem „malý Josef“, vlastním jménem Josef Žižka, vyslaný z

Anglie se skupinou Marta. S br. Zvěřinou se znal už dříve z pražského sboru Jednoty, jehož byl také členem. Protože na faře nebylo bezpečno, ukryl jej br. Zvěřina za pomoci br. Karla Rohleny z Rychnova nad Kněžnou. Skupina byla později prozrazena a všichni její členové zatčeni. Při výsleších byla potvrzena i stopa, vedoucí do Potštejna na faru. Kazatel Zvěřina byl „pro podporu odbojové činnosti“ na podzim r. 1944 zatčen gestapem. Po výsleších na gestapu v Hradci Králové byl vězněn v Malé pevnosti v Terezíně, kde se, nemocný tyfem, dočkal konce války a osvobození. Toto období jeho života zmiňuje ve svém kázání při posledním rozloučení s br. Zvěřinou i ses. Irena Kuželová. Po jeho zatčení čekali někteří, že - nervově labilní - nevydrží nápor gestapa, že něco prozradí. Nevyzradil nikoho... Svou statečností zachránil životy dalších lidí. V takovýchto situacích se osvědčuje, prubuje víra. Svědek Boží Gustav Zvěřina obstál na výbornou.

Z Terezína se vrátil bratr Zvěřina s podlomeným zdravím a po zotavení přijal civilní povolání na úřadě ochrany práce v Liberci jako úředník. Ani tady však nezůstává stranou dění v církvi. Pomáhá organizovat nový sbor Jednoty bratrské, vznikající z poválečných přesídlenců z vnitrozemí, působí na různých úsecích sborové práce, především při službě Slova a jako varhaník... Když byla znovu započata práce v bývalém německém sboru Jednoty bratrské v Dubé u Doks, byl bratr Zvěřina v červenci 1948 vyzván Úzkou radou, aby se této nesnadné práce v pohraničí ujal. Povolání k této službě přijal a Úzké radě napsal: „Přijímám rád z vašich rukou povolání za kazatele naší drahé Jednoty a jsem si vědom vážnosti chvíle i důležitosti svěřovaného mně úkolu. Netajím se tím, že dnes je pro mne rozhodování obzvláště těžké po všech stránkách. Boží zavržení však radno uposlechnouti, a proto poslušen chci jít, vyprošuje si JEHO vedení pro každý den!“

Dubá byla pohraniční městečko v někdejších Sudetech, vylidněné, teprve pomalu ožívající. Byly to těžké začátky práce skutečně misijní. Kdo znal obtíže práce v poválečném pohraničí, musí s úctou vzpomenout věrnosti bratra Zvěřiny, který na svém místě setrval plných 32 let. Byla to těžká a často tvrdá léta, ale Pán církve požehnal poctivé práci a po čase vyučoval br. Zvěřina celkem 120 dětí na několika školách. Také dospělí přicházeli a hlásili se do Jednoty, často z řad slovenských luteránů. Bílé lavice v pěkném dubském kostelíku už nezely prázdnotou jako v prvních dobách. K této práci v Dubé přistoupila o něco později péče o osiřelý sbor v České Lípě. Práci tam už kdysi započal bratr Václav Vančura, pozdější biskup. Po válce se tu práce slibně rozvíjela, pečl br. Zvěřiny i obětavých členů byl získán sborový dům v Berkově ulici, kde po určitý čas působili i samostatní kazatelé.

Plných 32 let působil br. Zvěřina v Dubé, a jen o něco méně let administroval Českou Lípou. V dubnu 1980 odešel na odpočinek do Mladé Boleslavi, do domu bývalé Diakonie Jednoty bratrské, kde dožívali své dny i jiní kazatelé, např. bratr Josef Korbel, bratr Karel Reichel s manželkou a další. V mladoboleslavském sboru našel bratr Zvěřina svůj duchovní domov, a pokud mu síly sloužily, pomáhal ve sboru také doprovodem zpěvu při shromáždění. Ochotně se účastnil práce na přípravě nového zpěvníku. Svůj

díl práce na tomto díle vždycky doma pečlivě připravoval, chvíle strávené ve zpěvníkové komisi byly pro něho radostným společenstvím, kde mohl uplatnit své hudební vzdělání a vytříbený vkus při posuzování písní a jejich harmonizace.

Bratr Gustav Zvěřina zemřel 11. prosince 1991 v nedožitých 86 letech. Rozloučení se konalo ve sboru Jednoty bratrské v Mladé Boleslavi. Sestra Irena Kuželová posloužila kázáním na slova žalmu 119, v. 92:

„Byť zákon tvůj nebyl mé potěšení, dávno bych byl zahynul ve svém trápení.“ Bratr Zvěřina je pochován na hřbitově v Dubé. Při výročí jeho narození na něj a jeho službu vděčně vzpomínáme.

V této vzpomínce jsou použity statě z článků D. Vacovského, M. Hlouška, J. Halamy sen., a z kázání sestry Ireny Kuželové

unitas fratrum

Udržovat plamen

O samozřejmosti Ochranovské misijní pomoci

Pokaždé znova nám kladou otázku, jestli máme trvat na starém jménu „Ochranovská misijní pomoc“ (Herrnhuter Missionshilfe - HMH). Zní to skutečně trochu zaprášeně. Přesto ho chceme podržet, protože připomíná dvě důležité věci.

První důležitější aspekt : Ne že my děláme misii a už vůbec neexistuje žádná specifická Ochranovská, Londýnská, Basilejská nebo jiná zvláštní misie. Navíc je jen ta jedna, ta toho do našeho světa poslaného Ježíše Krista. On je ten vlastní misionář a on je Pánem vši misie. My skutečně nejsme víc než pomocné síly. On nás chce zapojovat do svého velkého díla, posílá nás předávat dále to radostné poselství. To neděláme na vlastní pěst (ve vlastní plné moci a podle vlastního generálního štábu). S tím bychom se určitě daleko nedostali. Nýbrž náš Pán udává kurs, je vždycky už před námi. Kde už jeho svatý Duch nepřipravil terén, nedotkl se lidí, tam se budeme marně namáhat. Zinzendorf také ve své době nemluvil o misionářích, nýbrž o „vysílaných poslech“ (kteří jsou si vědomi, že jsou vysíláni od Pána) a o „svědcích“. Svědkové nemluví a nekážou na to jednoduše bez přestání, nýbrž mluví, až když jsou tážáni. Jejich úkolem je všimát si lidí, na které Duch svatý už přípravě působil.

A tady už mají pak poskytovat pomoc, podávat zprávu, vysvětlovat, mají být pro tyto lidi „pomocníky k radosti“.

Co děláme, není nic více než postavit se ku pomoci. Ochranovská misijní pomoc neměří svůj význam podle počtu jí vyslaných misionářů. Hlavní břemeno neneseme ve světové misii už my Evropané a Severoameričané, nýbrž spolupracovníci v mladých

církvích Jihu, a oni ji zpravidla dělají mnohem lépe než my. Proto byla už v počátcích naší misijní historie přikládána velká důležitost domácím „národním pomocníkům“.

Před téměř padesáti lety se po sedmnáctileté přestávce konala opět jedna „inspekční cesta“ z Bad Bollu do jižní vysočiny Tanganyika. Mezitím od začátku druhé světové války nemohl být vyslán žádný německý misijní pracovník. Afričtí bratři a sestry v této době zcela podivuhodně zápasili, práci značně rozšířili a to všechno téměř bez pomoci zvenčí. Otázkou nyní bylo :

Potřebujete a chcete ještě spolupracovníka z Evropy? A když ano, co má dělat? Odpověď: „Má udržovat plamen“, to znamená že chtěli někoho, kdo místní spolupracovníky posiluje a radí jim, kdo evangelisty, starší, učitele a jiné dále vzdělává a umožňuje výměnu zkušeností se starší provincií Jednoty. (Je logické, že vyslaný bratr dostal brzy úkol v nově založené biblické škole. A v následující době bylo vyjádřeno druhé splnění přání, které mluvilo o „ženském doktorovi“, zdravotní sestře nebo porodní babičce, neboť to tenkrát v těžce přístupném horském kraji prostě neexistovalo.)

Tyto základní linie se zachovaly dodnes. Ochranovská misijní pomoc vysílá zaměstnance jen tehdy, když je pomoc od dotyčných (samostatných!) provincií výslovně vyžadována a když odpovídající kvalifikace samy v zemi neexistují. Místo toho doporučujeme raději - a jistě účinněji - školení (vzdělávání) odborníků v místě samém. A HMH nerozhoduje o „svých“ programech a projektech, které by snad mohly působit jako „nábor“, ale ptá se na potřeby tamních církví a činí rozhodnutí společně s nimi.

HMH je odbornou organizací pro misijní práci v určitých zemích. Je rozumné, že církev takové odborníky má (a naše provincie má to štěstí, že má hned pět misijních organizací). Vidí své úkoly ve dvou oblastech:

Podporuje v oněch s námi spojených provinciích křesťany v jejich misijních snahách, slovem i činem. Jinak se v Německu snaží o tomto úsilí a stavu chudší části křesťanstva informovat, udržovat zájem o misii a zvýrazňovat vědomí odpovědnosti nás všech za ni daleko za hranice Jednoty bratrské.

*Jorg Bayer, Bad Boll
přel. M. Ulrichová*

Moravian Merchandise

aneb

Fair trade u Ochranovské misijní pomoci

V Jednotě bratrské se nejvíce podporuje misijní práce, dále mladé církve a jednotlivá zařízení peněžitými dary. To je často velmi nutné. Ale existují také dodatečné možnosti, třeba když se může z těchto oblastí kupovat vyrobené zboží za poctivé ceny a prodávat v rozvinutých zemích. Tento druh pomoci se stal známým pod názvem fair trade - poctivý obchod.

Poctivý obchod a informace :

Poctivý obchod není vůbec žádná nová myšlenka ani v Jednotě bratrské. O to se už snažila pracovní skupina „konciliárního procesu“. Ochranovská misijní pomoc se této myšlenky chopila a prodává pod jménem „Moravian Merchandise“ (obchod Jednoty) už dobrý rok produkty z různých provincií a jejich zařízení. Přitom jde o to, aby se výrobcům v chudých a vykořisťovaných zemích dopomáhalo k příjmu, který by umožňoval důstojný lidský život z vlastní práce. Z toho často přímo těží i církevní zařízení. Konec konců mohou být s prodávanými věcmi názorně předávány i informace o životních podmínkách bratří a sester. Ceny výrobků a produktů nezávisí na nespravedlivých cenách světového trhu. Všechny potravinářské produkty jsou zpravidla ekologicky pěstované. Spojení mezi místními účastníky a kupci v Německu provádí Ochranovská misijní pomoc.

Koření, olivový olej a olivové mýdlo z Palestiny:

Koření „za'tar“ se v Palestině používá k přípravě všech jídel. Často se i pouhý chléb omočí nejdříve v olivovém oleji nebo v jogurtu a potom obalí v koření. Chutná zcela báječně k rajčatům a ke každému druhu salátu. „Za'tar“ se skládá hlavně z tymiánu, k němuž jsou přidávány sumach, koriandr, sůl a opražený sezam. Tymián se pěstuje na Hvězdném návrší, kde je také sklizen a potom dopravován do mlýna v Ramallahu. Olivový olej se odebírá z družstva palestinských rolníků v Taybehu, v západním Jordánsku, kde žijí převážně křesťanští obyvatelé, z místa vzdáleného asi 30 km severovýchodně od Jeruzaléma. Tento olej má nejen v samotné Palestině, ale i daleko široko velmi dobrý věhlas. Olivy se sklízí od října do prosince. Z výnosu exportu a z prodeje oleje mohou chudší rodiny uhrazovat mezi jiným také školní poplatky pro své děti. OMP dováží olej přímo z družstva v Taybehu. Z výtěžku podporuje také dodatečně rehabilitační středisko Jednoty pro postižené děti a mládež na Hvězdném návrší. Olivové mýdlo, které je vyráběno bez umělých konzervačních a aromatických látek, ochraňuje velice dobře pokožku. Mýdlo se vyrábí ručně a prodává se přímo z výroby na Hvězdném návrší.

Mýdlo - rooiboss z Wupperthalu v jižní Africe :

V okolí staré misijní stanice Wupperthal, asi 80 km severně od Kapského Města, roste čajovníkový keř zvaný „rooiboss“. V této krajině je téměř jediným zdrojem možnosti k získání příjmu. Vedle čaje vyrábí skupina zdejších nezaměstnaných žen „rooiboskové mýdlo“. Má vynikající účinky na všechny alergie a může se dokonce používat k léčení ekzémů a jiných kožních nemocí. Vedle pomoci wupperthalským ženám jsou z výtěžku prodeje mýdla v Evropě podporována také zařízení Jednoty v Jižní Africe, jako Domov Elim (Elimhome) pro duševně a tělesně postižené děti a škola „Sive“ pro hluchoněmé děti.

Káva a med z Tanzánie :

Pro prodej kávy z Tanzánie využívá OMP zkušenosti a kontakty spolku „Partnerská káva Wurzburg“. Z prodeje jsou podporováni malopěstitelé a z výtěžku dodatečně také rozličná práce Jednoty v Tanzánii. Přírodní med se rovněž odebírá od malovýrobců,

kteří si tím vydělávají na živobytí. Prodej zprostředkuje přímo Jednota bratrská v Tanzánii. Pro budoucnost se plánuje přibrat do programu další druhy koření a textilií z Tanzánie.

Textilie z Rajpuru v Severní Indii:

Ubrusy, zástěry a jiné textilní zboží vyrábějí ženy z Rajpuru a z přilehlých vesnic na jižním svahu Himalájí v Sev. Indii. Některé z nich jsou vdovy, které si tak mohou vydělávat na své živobytí. Ostatní ženy potřebují v území, které je chudé na výdělečné možnosti, dodatečný zdroj peněz na školní poplatky, aby mohly posílat své děti do poměrně drahých vzdělávacích zařízení.

*Fred Walch, referent pro finance a plánování
Ochranovské misijní pomoci
(z Daheim und Drausen přel. M. Ulrichová)*

Nicaragua a Husův pomník

Pan Milan Jakobec, český velvyslanec v Kostarice, akreditovaný i pro další země Střední Ameriky, byl při předávání pověřovacích listin náměstkovi zahraničních věcí Nicaragui Williamsu Slateovi pozván k návštěvě komunit církve Iglesia Morava (Moravská církev = Jednota bratrská). Tuto cestu uskutečnil v doprovodu náměstka, který je význačným členem této církve, v době od 2. - 23. ledna 2006. V regionu Miskitia mezi městy Puerto Cabezas a Bluefields, kde se tyto komunity nacházejí, žijí indiáni kmene Miskito a potomci uprchlých otroků z Jamajky, kteří se v naprosté většině živí rybolovem. V minulosti odolávali všem pokusům španělských misionářů a pokřesťanství. Misijní úspěchy Jednoty bratrské jsou poměrně nedávného data. Před 150 lety přišli první „moravští bratři“ mezi miskitské Indiány. Nejvýraznější úspěch zaznamenali až koncem 19. století, kdy bratrští misionáři ze saského Ochranova a středisek Jednoty bratrské v USA vychovali nové pracovníky miskitského etnika a přeložili bibli do jejich mateřštiny. Tím se zasloužili o materiální a duchovní zlepšení situace jejich indiánských komunit.

Iglesia Morava zapustila pevné kořeny mezi miskitskými komunitami a „Moravané“ tvoří dnes největší církev na karibském pobřeží Nicaragui, která v 56 sborech sdružuje 100.000 členů. Za zakladatele své církve považují Miskité Mistra Jana Husa a Jana Ámose Komenského, jehož jméno nesou základní školy i gymnázia. V jednotlivých sborech slouží tzv. „reverendi“ (faráři), jejichž kvalifikační podmínkou je pětileté studium teologie. Mezi nimi pracují dnes i tři ženy. Církev má v Puerto Cabezas svůj teologický seminář, správní středisko, archiv a knihovnu. Během vlády sandinistů ve 2. pol. 20. století byla církev perzekuována, řada duchovních vězněna, mnozí byli popraveni.

Dnes však život v miskitských sborech Jednoty opět vzkvétá, kostely bývají přeplněny a nestačí pojmout všechny účastníky. Nedělní bohoslužby, jichž se pan velvyslanec zúčastnil, byly věnovány památce Mistra Jana Husa. Během shromáždění měl možnost pozdravit téměř 1.500 účastníků slovy, ale také španělskou písní s vlastním doprovodem na kytaru. Ke stejnému počtu účastníků promluvil později na Národní konferenci mladých Moravanů. Byl představen biskupu církve Williamu Websterovi, superintendentu Steadmanu Bentovi Omierovi a členům Junty Provincial (Rady provincie).

Členové Rady vyslovili otázku, zda by Česká republika, která s Miskity sdílí úctu k památce M. Jana Husa, přispěla ke zřízení jeho sochy. Iglesia Morava by uvítala její umístění na důstojném místě mezi hlavním kostelem a správní budovou v Puerto Cabezas (miskitsky Silwi) v nejbližším termínu, nejlépe na výročí upálení Mistra Jana Husa v letošním roce. Termín je dán velkou obavou, že církve, žijící dlouho v izolaci na opuštěném karibském pobřeží, kam nevedou ani pořádné silnice, přijde odchodem Williama Slatea z funkce náměstka ministra po listopadových volbách o svého neoficiálního ministra zahraničí. Zároveň má obavy z možného návratu vlády sandinistů Daniela Ortegy a z obnovení represí.

Pan velvyslanec Milan Jakobec neskrýval své nadšení a sympatie. Otevřel nejen své srdce, ale také svou peněženku, čímž se stal prvním Čechem, který se významně zasloužil o možnost postavení sochy Mistra Jana Husa v nicaragujské Miskitii.

Marie Ulrichová

Sbírka pro Nicaraguu

Pan velvyslanec Milan Jakobec byl svou návštěvou v Puerto Cabezas nadšen a rozhodně podpořil jejich snahu postavit pomník Janu Husovi. Sám jim na místě nechal 500 US dolarů, a jak jsme informovali v minulém čísle, požádal o pomoc církve v ČR. Jeho dopis se dostal i k nám a v církvi byla uspořádána sbírka.

Mezitím se Církev československá husitská ujala práce na pomníku - dala odlít bustu Jana Husa. Synodní rada Českobratrské církve evangelické nechala zrestaurovat bustu J. A. Komenského od V. Makovského pro Komenského institut v Puerto Cabezas.

Na sbírkce se podílí celá dlouhá řada sborů: 500,- Kč sbor Hořovice; 3.000,- Kč sbor Praha 4 - Nusle; 8.300,- Kč sbor Praha 6 - Dejvice-Bubeneč; 800,- Kč sbor Praha 9 - Horní Počernice; 500,- Kč sbor Škvorec; 670,- Kč sbor Mělník; 1.300,- Kč sbor Neratovice-Libiš; 1.100,- Kč sbor Jindřichův Hradec; 1.000,- Kč sbor Karlovy Vary; 200,- Kč sbor Plzeň-západ; 300,- Kč sbor Sokolov; 870,- Kč sbor Stříbro; 1.800,- Kč sbor Děčín; 1.250,- Kč sbor Dvůr Králové n.Labem; 380,- Kč sbor Dvakačovice; 500,- Kč sbor Opatovice; 500,- Kč sbor Hlinsko v Čechách; 2.850,- Kč sbor Krucemburk; 6.343,- Kč sbor Nové Město na Moravě; 1.000,- Kč sbor Olešnice na Moravě; 300,- Kč sbor Hodonín; 3.000,- Kč sbor Liptál; 2.175,- Kč sbor Stráž nad Bečvou; 4.215,- Kč sbor Vsetín-horní sbor; 1.000,- Kč sbor Hodslavice; 1.300,- Kč sbor Krnov; 1.210,- Kč sbor Opava; 1.850,- Kč sbor Suchdol nad Odrou; 1.730,- Kč sbor Štramperk; 1.000,- Kč

sbor Koberovy; 300,- Kč sbor Tanvald; 500,- Kč sbor Ujkovice; 1.180,- Kč sbor Železný Brod; 1.000,- Kč skupina JB Alšovice. Celkem tedy 53.923,- Kč.

Velmi děkuji všem sborům ČCE, které se na sbírce podílejí!

J. Polma

naš seniorát

Sedmé setkání sester Ochranovského seniorátu

Stejně jako v minulých letech, sjely se ženy z některých sborů našeho seniorátu i letos 22. dubna ke svému pravidelnému jarnímu setkání. Našimi hostitelkami byly opět sestry ze sboru v Turnově.

Ranní pobožnost připravila sestra kazatelka Hana Jalušková. Zaslouhuje vděk za to, že nám zamyšlením nad Žalmem 25 navodila hluboký citový prožitek.

Stalo se tradicí, že stěžejním bodem programu bývá přednáška na určité sociální téma. Letos byla pozvána paní Ardi van Hattem z pražského působiště Armády spásy. Do Prahy přišla se svým manželem a třemi syny z Holandska a v Armádě spásy má hodnost kapitánky. Svou přednášku uvedla promítáním videozáznamů z činnosti středisek Armády spásy v Ostravě, Havířově a Brně. Rozebrala podrobně příčiny bezdomovectví v evropských zemích a u nás, přiblížila nám osobní zkušenosti z každodenní práce i příběhy lidí bez domova, kteří v Armádě spásy nacházejí útočiště v obtížných situacích. Činnost pracovníků se orientuje na bezprostřední pomoc v nouzi, ale i na snahu podpořit klienty k návratu do normálního života.

Osobnost paní Ardi se vyznačovala upřímností a velkou otevřeností, překvapila nás její výborná znalost češtiny. Na její přirozené vystupování reagovaly naše sestry mnoha dotazy v neformální diskusi, kterou iniciovala sestra Eva Kejřová. Rozhovory pokračovaly i při polední přestávce, kdy nám turnovské sestry připravily výborný oběd pod širým nebem na krásně upraveném dvorečku, prozářeném teplým jarním sluncem.

V odpoledním programu referovala sestra Gudrun Schiewe, která bývá každoročně naším milým hostem, o práci sester v Německu. Seznámila nás se složitou situací této práce, která v posledních letech doznala velké změny, týkající se hlavně jejího přeargánování do východní, severní a jižní oblasti.

Na podzim letošního roku 2006 končí mandát čtyř členek Evropského týmu, který se souhlasem Evropské regionální konference připravoval setkávání evropských sester Jednoty. Proto byla na našem sejití v Turnově do Evropského týmu jednomyslně zvolena za sestru M. Ulrichovou sestra Naďa Běřáková, kazatelka našeho sboru v Potštejně. Ani letos nechyběla tradiční sbírka, věnovaná na podporu osiřelých dětí v Tanzánii,

jejichž rodiče zemřeli na AIDS a také částečně na programy práce s dětmi ve sborech v Jablonci n.Nisou a v Rovensku p. Troskami.

Organizace sesterského setkání je každoročně závislá na iniciativě sester Marie Ulrichové a Jitky Pernerové. Poděkování za jejich snahu a práci jim vyslovila sestra Eva Svobodová. Díky i sestrám z Turnova za jejich pohostinnost a lásku!

Pravidelná setkávání upevňují mnohá přátelství mezi sestrami a přispívají k lepšímu poznání práce ve sborech. Nezapomínejme také na setkávání s našimi blízkými německými sestrami, které nás právě srdečně zvou k účasti na Lužický sesterský den, který se koná v neděli 21. května 2006 ve městě Cottbus.

Libuše Bernardová

Železný Brod

„Pane Plívo, už jste dvakrát v neděli zvonil o půl hodiny dříve!“, tak vyčítala jedna paní z blízkosti našeho sboru. A měla pravdu. Od května začíná naše nedělní shromáždění v Železném Brodě o půl hodiny dříve, tj. v 8.30 hodin - po něm sedne kazatel do auta a frčí do Jablonce n.N. na další shromáždění, které se tu naopak posunulo na desátou hodinu. Přijedete-li k nám tam i tam, počítejte s tím.

JP

SMOS

setkání mládeže Ochranovského seniorátu 6.-8. května 2006

O květnovém víkendu jsme měli s mládeží Ochranovského seniorátu setkání v Rovensku pod Troskami. Využili jsme pondělního svátku 8. května a mohli jsme zde zůstat o den déle. Sjela se mládež z Prahy, Potštejna a Jablonce. Celkem se nás sešlo asi 13.

Letošní téma byl Moravial, evropské setkání mládeže, které se konalo roku 2005 v Anglii. Účastnil se ho Filip Lehovec a Bohdana Kašáková. V sobotu nám předvedli prezentaci, povyprávěli jak setkání probíhalo a ukázali fotky.

Po přednášce od Filipa a Bohdy přijel Ingo Gutsche, pracovník s mládeží z Ochranova, který nám přiblížil aktivity mládeže v Německu. Ukázal fotky z různých setkání a potom se ptal jak je to s naší mládeží. Povíдали jsme o našich setkáních, která se konají dvakrát do roka, vždy na jaře a na podzim. Také jsme zavzpomínali na letní dětské tábory v Jesenném v Českém ráji. Na příští SMOS jsme se domluvili, že pojedeme do Ochranova a budeme mít setkání společně s Ochranovskou mládeží. Naplánovali jsme si uspořádat o prázdninách puťák z Jablonce do Ochranova. Chtěli bychom být více v kontaktu s německou mládeží, pořádat více setkání a být v neustálém kontaktu. Rozdělili jsme si funkce na příští SMOSy.

V Rovensku na faře jsme provedli jarní úklid zahrady. Vypleli jsme záhonky, posekali trávu, uklidili zákoutí, opravili branku a postavili zahradní stůl. Petra Šlapánková s Aničkou Nejmanovou se ujal úklidu kuchyně. Sestra Jalušková měla radost, že jsme jí pomohli. Večer jsme se koukali na film Quo Vadis.

Nedělní dopoledne bylo věnováno bohoslužbám, kázáním v rovenském sboru posloužila Dáša Oupická. Odpoledne jsme pokračovali v úklidu. Večer jsme si zazpívali u tradičního táboráku a samozřejmě nechybělo opékání buřtů.

V pondělí kolem poledne jsme se rozjeli do svých domovů.

Eliška Bernardová

Setkání s biskupem Jednoty

Pokusili jsme se letos opět zorganizovat setkání s rozhovory s naším biskupem br. Theodorem Clemensem z Berlína-Neuköllnu. Trošku nám to vázlo a sbory se přesný termín dozvěděly na poslední chvíli.

Sešli jsme se v Turnově ve dnech 11. - 12. května, pomoc při tlumočení na sebe ochotně vzala opět sestra Benigna Carstens. Bylo nás na setkání málo; škoda, že z některých sborů nepřišel nikdo.

Ve čtvrtek 11. 5. v 17 hodin nás bylo kromě hostů 11. Rozhovor se týkal nejaktuálnějšího našeho tématu: možného odkoupení pěti sborových domů a vyklízení našeho pražského sboru v Hálkově ulici.

V pátek od 9.30 hod. jsme měli v ruce Písmo, otevřený druhý list do Korintu na kapitole 13. Z tohoto biblického místa byl ten den i novozákonní text Hesel, nad kterým jsme se zamýšleli a který by nás měl vést: Žijte v radosti, napravujte své nedostatky, povzbuzujte se, buďte jednomyslní, pokojní, a Bůh lásky a pokoje bude s vámi.

Pak nás bratr Clemens informoval o některých tématech synodu Evropské kontinentální provincie, který se blíží. Informoval nás i o dění ve světové Unitas fratrum: např. o velikých záplavách v Surinamu. Velká voda vzala některé naše sborové budovy, je nemožné zásobování, které tu probíhalo vždy převážně po vodě. Protože nebyl synodem jižní provincie USA znovu zvolen bratr R. Sawyer předsedou, končí i jeho mandát předsedy Rady světové JB. Nová volba předsedy proběhne v lednu 2007, do té doby jej bude zastupovat sestra Angeline Swart z Jižní Afriky.

Odpoledne v 16.30 hod. se bratr Clemens setkal u prostřeného stolu s kazateli důchodci a členy sboru v Jablonci n. N. Bylo nás tu víc než dopoledne v Turnově.

Husův den - Kalich 2006

Puerto Cabezas, Nicaragua nebo Železný Brod, Česká republika? I takhle by se dala postavit volba sestry Jany Šilarové, biskupky Církve československé husitské. Má v týdnu kolem Husova dne 6. července více aktivit a do toho dostala pozvání k účasti na slavnostním odhalení sochy Jana Husa v Puerto Cabezas v Nicaragui ve sboru Iglesia Morava (Jednoty bratrské). V 1. letošním čísle tohoto našeho časopisu jste četli krátkou zprávičku o tom, že naši nicaragujští miskitští bratři a sestry chtějí postavit Husův pomník.

A proč by u toho měla být biskupka ČČSH? Nu proto, že velice aktivně přijala výzvu pana velvyslance Milana Jakobce o pomoc v této věci a ve své církvi zorganizovala odlití Husovy busty pro nicaragujský pomník.

Sestra biskupka do Nicaraguy nepoletí a přijede 2. července mezi nás do Železného Brodu a na Kalich. Těšíme se na ni. A zveme k účasti srdečně i Vás!

Husův den 2.července

Železný Brod, shromáždění v 9.30 hodin.

Kalich u Besedic ve volné přírodě v 15 hodin.

* * *

Znovu „stavíme“ své sborové domy

V listopadu 2005 nám nabídla Úzká rada Jednoty bratrské, že si můžeme odkoupit své sborové budovy za odhadní cenu, kterou pořídila realitní kancelář. Nu, kde bychom sehnali přes 13 milionů korun? V březnu nám ÚR nabídla pro pět sborů cenu 5% z odhadu. O tom se už dá uvažovat - se smíšenými pocity. Vždyť naši členové stále budovy považují za své!

Ceny, o kterých se momentálně jedná, jsou: Jablonec n. N. 166.500 Kč; Koberovy 43.000 Kč; Rovensko p. Tr. 73.500 Kč; Ujkovice 91.500 Kč; Železný Brod 100.500 Kč. Dohromady tedy 475.000 Kč (plus řada poplatků). Vedle toho jednáme i o koupi kostelíku v Potštejně.

Možnost, že by se naše sbory mohly opět svobodně nadechnout ve svých sborových domech, je radostnou perspektivou. S tím, jak sehnat v krátké době potřebné finanční obnosy, je sice spousta starostí, ale zároveň nacházíme u sester a bratrů na různých stranách ochotu účinně nám pomoci.

Podaří se nám to? Chceme doufat...

Synod ČCE

4. zasedání 31. synodu ČCE probíhalo opět v pražském sboru na Vinohradech (Korunní 60). Náš seniorát zastupovala nově sestra Jana Uhlířová, seniorátní kurátorka, a zkušeni synodálové Jiří Polma, Bohumil Kejř a Jindřich Halama ml. Bylo to ve dnech 18. 5. - 21. 5.

Čtvrteční jednání začalo v 19 hod. úvodní pobožností, po procedurálních záležitostech bylo zvoleno nové představenstvo Jeronýmovy jednoty a byly projednány některé drobné změny Církevního zřízení.

Páteční jednání od 8. hodiny ranní do večerního času 21.30 hod. se zabývalo zprávami synodní rady, revizními zprávami, zprávou Diakonie, Evangelické akademie, Jeronýmovy jednoty. Na pořadu byla i rozprava o liberalizaci Personálního fondu. Byly schváleny účetní uzávěrky 2005 a rozpočet 2006.

Naše sbory a jejich členy bude zajímat, že

- * výše pro odvod do Personálního fondu zůstala na sumě 63.000 Kč za kazatelské místo na plný úvazek;
- * synod stanovil opět 8 povinných celocírkevních sbírek na rok 2007;
- * celocírkevní repartice Ochranského seniorátu pro rok 2007 jsou ve výši 35.200 Kč (jen o 1.000 Kč více než v r.2006).

V pátek odpoledne jednaly synodní komise, večerní jednání bylo věnováno tématu synodu: budování sborů. Sobotní asi čtrnáctihodinové jednání - jistě s přestávkami na oběd a večeři - se zabývalo praktickými záležitostmi sborů a církve.

Před sobotním obědem byli představeni synodu ti bratři a sestry, kteří byli v uplynulém roce ordinováni k nějaké službě. Bratr synodní senior každého z nich uvedl několika milými a vtipnými poznámkami. Těšilo nás, že mezi nimi byl i náš bratr Daniel Vacovský z Potštejna.

Během synodu pronesli své pozdravy zástupci německých církví. V neděli se synodálové (ne již všichni) sešli ke slavení bohoslužby se svatou večeří Páně.

J. Polma

Ochranský sbor v Praze (sbor Jednoty bratrské)

se naposledy sejde ve své modlitebně v Hálkově 5, Praha 2, k bohoslužebnému shromáždění v neděli 25. června 2006 v 9 hod. a ke sborovému odpoledni ve 14 hod. Po více než 104 letech musí opustit dům, který jeho předkové pořídili k umožnění a usnadnění církevní práce. Opouští tyto prostory nedobrovolně a trochu se smutkem a s podivem, jak mu mohlo být sídlo jeho činnosti a tradiční místo ke scházení jeho členů a přátel odňato a prodáno ke komerčnímu využití.

Jeho činnost tím však nekončí a kromě pozvání na zmíněnou neděli chceme oznámit, že naše nedělní shromáždění budou v době prázdnin (červenec a srpen) od 9 hod. v zasedací místnosti v Jungmannově 9 (ve dvoře vpravo, v přízemí) a od září pak v ekumenické kapli Domova Sue Ryder v Michli (bývalý michelský mlýn) od 9.30 hod.

Děkujeme všem, kteří na nás již v uplynulém těžkém čase mysleli a prosíme, abyste nás provázeli svými přimluvnými modlitbami i jinou formou spoluúčasti i nadále.

Srdečně zveme pražské i mimopražské přátele ke sborovému odpoledni v neděli 25. června, kdy od 14 hod. začínáme program i s našimi zahraničními i domácími hosty.

*Za Ochranovský sbor:
kazatel B. Kejř a kurátor P. Heřman*

MODLITBA

Pane Ježíši,

Ty znáš moji nevěrnost. Oklamávám sebe samého. Malé příležitosti zanedbávám a chci si šetřit sílu poslušnosti pro veliké. Můj život však probíhá v malé každodennosti a velký den na sebe dává čekat. Má nevěrnost rozzírá můj život. Když přichází ten den, jsem prázdný a slabý, odvyklý poslušnosti.

Pane, Ty znáš mou nevěrnost a víš, že nejsem dobrý. Jen při Tvé ruce se učím vykonávat Tvoji vůli. Uč mě drobným krokům poslušnosti, jež by vedl Tvůj příkaz. Uč mě malým krokům věrnosti, jež bych činil skryt ve Tvé věrnosti. Uč mě malým krokům spravedlnosti, jež bych konal, oblečen ve Tvou spravedlnost.

Pane, uč mě, co je veliké; uč mě, co je malé. Nedej mi však zanedbávat to, co je jen menší a vnější; neboť právě v tom konáš při mně své dílo: v penězích, kterým dáváš procházet mýma rukama; v kousku pozemského chleba, kterým mě sytíš i v chlebu, který mám darovat; v nepatrné práci, kterou konám ve Tvém jménu. Ani to nejmenší Ti není příliš nevýznamné. Proto ses stal člověkem.

Tvé Slovo je svíce mým nohám a světlo mé stezce.

Joachim Dachsel

Černá díra

Patrně všichni jsme slyšeli o černých děrách, původně olbřímích nebeských těleších, zhroucených do sebe vlastní hmotností a vstřebávajících do sebe všechno, co je v jistém dosahu. Jejich přitažlivost je tak nesmírná, že ani žádné záření se z nich neodpoutá. Proto nejsou vidět a jejich existence je zjištělná jen astrofyzikálními souvislostmi a výpočty.

Chci se vlastně zmínit o něčem jiném. Přátelé mi půjčili pozoruhodnou knihu. Avšak v době, kdy mi jí bylo velice zapotřebí, jakoby se po ní země slehla. Ne a ne ji najít. Po měsících mi přátelé, jimž jsem se velice omluvil za ztrátu, pro jistotu darovali (nikoli půjčili) jiný exemplář. Brzy nato se mezi knhami nečekaně, zničehonic, v jeho těsné blízkosti objevil původní výtisk. (Sláva, mohu jej vrátit!) Něco takového patrně nepostihlo jenom mne, protože se mi dostalo poučení, že se tak děje vinou „občasné černé díry“. Ovšemže při své „pořádkumilovnosti“ jsem nucen připustit vlastní zavinění, i když si s ním nevím v tomto případě rady: vždyť jsem tolikrát marně hledal!

Ale pojem černá díra mi ještě něco připomíná. Ve 23. žalmu je verš: „Byť se mi dostalo jíti přes údolí stínu smrti, nebudu se báti zlého, nebo ty se mnou jsi.“ Tak zní kralický překlad. V ekumenickém stojí „i když půjdu roklí šeré smrti“, a ve znění Viktora Fischla je podoba „ani když půjdu údolím temných stínů“. Josef Kunický tlumočí „a když se ocitnu ve tmavé roklí“. Co kdybych to pozměnil na „když se ocitnu v černé díře“? Věřím, že i tam Ty se mnou jsi můj Pane, že o mně víš. Neboť „ani tma před tebou nic nemůže skrýt, neboť noc jako den, tma jako světlo ti svítí.“ A tak, Pane, „dohlížej, nescházím-li na cestu nepravou a veď mne po cestách věčných!“

*Na cestě lidem určené
je možno k Bohu buď nejít
nebo bloudit či tápat
anebo vědomě směřovat. (M. M.)*

PŘÁNÍ

Přeji ti,
abys vědomě vnímal
i malé a přehlížené věci
a uměl se z nich radovat.

Přeji ti,
abys udržoval otevřené dveře
pro lidi, kteří tě potřebují,
ale abys i ty vždy našel
otevřené dveře pro sebe.

Sestavil Miroslav Matouš

Co pevně věříme

Úvahy o teologii Jednoty bratrské - 2

C. Daniel Crews

Christocentrismus

*Lásku Syna Božího / Pána Jezu Krista,
krále, kněze věčného, / važte srdce lidská!
Velmi nás zamiloval, / sebe bez lítosti
za nás se obětoval / z pouhé své milosti.*

*Ó budiž tobě chvála, / králi, knězi věčný!
Moc, čest, jasnost i sláva, / Kriste umučený,
žes skrze své bolesti / spasení připravil,
nás jeho účastností / předdrahou obdařil.*

(Jan Augusta, BZ 111, 1.3 / MBoW 469, 1.5)

Christocentrismus, soustředěnost na Krista, představuje jeden z hlavních charakteristických znaků teologie Jednoty bratrské. Protože jsme křesťanskou církví, nemělo by být žádným překvapením, že Moravané kladou velký důraz na Krista. Nemůžeme však ani říci, že ostatní církve na Krista soustředěny nejsou. A přece se v Jednotě bratrské klade zvláštní důraz na našeho Pána nejen v teologickém pohledu, nýbrž také ve smyslu blízké přítomnosti Spasitele.

Příkladem může být to, že je Kristus „vrchní starší“. Není to proto, že v roce 1741 nemohli Moravané najít žádného člověka, jenž by byl vhodným „vrchním starším“ nebo představeným církve, a tak si řekli: „Ať do dělá Ježíš“. Ani to neznamená, že Kristus není hlavou ostatních církví, nebo že mít Krista jako vrchního staršího dělá Moravany nějak lepšími, než jsou ostatní křesťané. Spíše skrze tuto událost Kristus milostivě souhlasil, že není jen nebeským vládcem naší církve, ale že se také živě zajímá o její každodenní život nejdůvěrnějším způsobem. Mohou mít ostatní církve tento druh vztahu ke Kristu? Samozřejmě že mohou, a my neříkáme, že ho nemají. Nicméně Moravané uvědoměle požádali Spasitele, aby tuto roli mezi námi vykonával a učinil ji důležitou, i když ne vždy snadno vysvětlitelnou součástí naší identity.

*Pozvedáme naše srdce, drahý Spasiteli,
Vykupiteli a Stvořiteli,*

*pro tvou pokoru;
tvé podivné jméno je svaté,
a přece jsi přišel nejponížěji
jako Starší naší Jednoty.*

*Milý Tvůrce stvoření,
naše útočiště a spasení,
za všechny jsi z milosti krvácel:
chápeme se tvých hřebem probitých rukou
jako daného věčného příslibu -
buď nyní a vždy naší Hlavou.*

(Mikuláš Ludvík Zinzendorf)

*(Uvádíme volný překlad písně z angličtiny, protože v našich
zpěvnících nemáme žádnou, která by jí byla dost blízká.)*

Učení o vrchním starším v naší teologii pochází z 18. století, z doby Zinzendorfovy, a mnoho z našich nejmilejších duchovních písní, které vyjadřují vřelý osobní vztah ke Kristu, pochází z této doby nebo krátce po ní. Určitě ne všechny duchovní písně Jednoty, vyjadřující zánícnou oddanost a díky trpícímu Spasiteli, vznikly jen v Zinzendorfově mysli. Ani náš důraz na Krista nebyl jen fenoménem 18. století. Že je Kristus středem víry, bylo velmi dobře známo staré Jednotě bratrské. V našem Vyznání víry z r. 1555 se článek o „Kristu Pánu a víře v něho“ nazývá „nejdůležitější“, protože „to je souhrn celého křesťanství a zbožnosti“. Abychom našli více příkladů, stačí se podívat do kázání J. Kennetha Pfohla „Kristus je vše“, sepsaného na začátku 20. století, nebo do jiného „Co bylo, byl Ježíš“, které bylo proneseno na počátku 21. století při slavnosti 250. výročí vzniku Jižní provincie.

Někteří se domnívají, že Jednota bratrská je příliš christocentrická a že jsme v důsledku toho přehlíželi nebo nedocenili Otce a Ducha svatého. Jestliže se však podíváme do našich liturgií, většina z nich se týká Trojice a obsahuje oddíly, které jsou postupně určeny každé osobě Trojice. Rozhodně dbáme na to, abychom děkovali Otci, že nám seslal Spasitele, Synu za naše spasení a Duchu svatému za to, že nás obrací ke Kristu. Každý teologický důraz však skutečně může zajít příliš daleko a my bychom nepochybně měli mít na zřeteli náš vztah k dalším osobám Trojice.

A přece je to v Ježíši, vtěleném Bohu, kde se setkáváme s Bohem. V Ježíši k nám Bůh přišel a vstoupil s námi do osobního vztahu. A když s ostatními křesťany zpíváme radostné vánoční koledy a když vysoce

oceňujeme hloubku Ježíšova učení a snažíme se podle něho utvářet své životy a když ho spatřujeme jako trpícího Spasitele, který za nás ochotně zemřel na kříži, pak jsou naše srdce dotčena nejhrouběji. A i když se ve stovkách a tisících shromažďujeme o velikonočním jitru, abychom oslavili slavné vítězství vzkříšení, uvědomujeme si s pokornou vděčností, že k Velikonocům by nemohlo dojít bez Velkého pátku. Kříž je pro nás klíčovým bodem historie. Nemíjí náhodou, že nejstručnějším prohlášením teologie Jednoty je: „Kristus, ten ukřižovaný, zůstává naším vyznáním víry!“

Někteří lidé pokládají tento důraz na ukřižovaného Spasitele za morbidní. Naše historie opravdu ukazuje, že přílišné zahalování se do (Ježíšových) ran není dobrá věc. Naše pašijní písně a liturgie, se vším jejich vyprávěním o „utrpeních, krvi a smrti“, nejsou vyjádřením masochistické fixace na utrpení, ale rozhodně nanejvýš radostnou, děkovnou modlitbou, byť plnou slzí a lítosti, že nás Bůh tak miloval, že pro nás udělal dokonce i toto.

Během staletí křesťanská církev vydala řadu teorií o podstatě a významu odčinění: výkupné, zastoupení, mravní působení atd. Většina z nich přidává své vlastní cenné stanovisko pro chápání mnohotvarých aspektů Božího spasitelného díla v Ježíši Kristu. Jednota bratrská nepřijala žádnou z těchto teorií tak, aby proto vyloučila ty zbývající, ačkoliv naše mluvení má sklon velice využívat bohatost biblických obrazů o oběti a odpuštění, od časů Abrahama a Izáka, přes Mojžíše a zápalné oběti ve stánku úmluvy a chrámu, až k „Beránkovi zabitému“ v knize Zjevení. Jsou to způsoby, jak říci, že Ježíš Kristus zaplatil na kříži výkupné, které bychom nikdy nemohli zaplatit, a náš vztah s Bohem již není příznačný hříchem a odsouzením, ale spíše odpuštěním a životem.

*Vyvolené vykoupil / z věčného trápení,
když pro ně podstoupil / smrtelné trýznění.
Smrt věčnou potlačil, / když trpké mučení
podstoupiti ráčil.*

*Vždy chvalme přeslavného / Krista Spasitele,
jenž nás ukrutného / zprostil nepřítelé.
Žádejme milosti: / Po svém z mrtvých vstání
býti s ním v radosti,*

*abychom haleluja / s anděly zpívali
a v tvou přejasnou tvář / spolu vždy patřili
v slavnosti bez konce, / račiž nám to dátí,
milý Jezu Kriste!*

(1505, BZ 127, 2.5-6 / MBoW 400, 1-2)

Prostota

*Budoucnost nechť co chce skrývá,
rukou Páně veden jsem,
zrak se proto klidně dívá
v dálnou neznámou mi zem.
Uč mne jíti, ne se ptáti,
vůle tvá vždy dobrá jest
na dni jednom přestávati, s tichou odvahou jej nést!*

(Jaqueline van der Waals, přel. Miroslav Plecháč,
BZ 415, 1 / MBoW 717, 1)

Ve skvěle povznášející knížce „Duch Jednoty bratrské“ uvádí biskup Clarence H. Shawe „prostotu“ jako charakteristickou pro naši zkušenost.

Náš vztah s Bohem a jednoho s druhým je hlavní věcí. Naše teologie nám tomu pomáhá rozumět a hovořit o tom. Jestliže naše teologická prohlášení prohlubují náš vztah s Bohem a tak i jedněch s druhými, pak jsou užitečná. Jestliže ovšem některá teologická prohlášení pouze něco rozpracovávají kvůli rozpracování, pak uděláme dobře, když je necháme být.

Naše teologie křtu je typickým příkladem. Úvod našich bohoslužeb křtu podle Bohoslužebné knihy Jednoty bratrské (MBoW, 1995) říká o křtu několik zajímavých věcí. Začátek s biblickým pojetím smlouvy ukazuje Krista jako naplnění Božího zaslíbení a říká, že křest je „viditelným znamením přístupu k nové smlouvě“. Charakterizuje tak křest jako naše sjednocení s Kristem mocí Ducha svatého a říká, že tato svátost je prostředkem, jímž vstupujeme do společenství Církve a jsme voláni k životu víry a k ochotné poslušnosti. To je jistě samozřejmé. Jediný bod otevírá hodně diskusí, totiž, že „v této svátosti ... my ... jsme očištěni jeho (Kristovým) spásným dílem.“

Bohoslužba přesně neříká, jak to ta svátost dělá, ani se nevyrov-
nává s otázkou předchozího pokání a víry, ani neříká, že ta svátost
sama o sobě má nějaký magický účinek atd. My přece víme, že hřích
nás odděluje od Boha a že ve křtu přicházíme k Bohu blízko, a tak se
samozřejmě zbavujeme hříchu (jsme od něj „očistěni“). To nezna-
mená, že nemůžeme znovu hřešit. Přijímáme jednoduše milost ve
svátosti nabízenou a jsme si s vděčností vědomi, že je to dar Boží
milosti. Určitě nediskutujeme o tom, kolik vody je zapotřebí, odkud
pochází, nebo kde a jak se opatruje.

Pokud jde o křest dětí, někteří z našich členů dávají přednost tomu,
čekat, než budou moci jejich děti samy učinit veřejné vyznání víry,
ale na druhé straně věříme, že Ježíš naše děti miluje, že jsou součástí
jeho Církve, a my to ve křtu dětí vyhlášíme. Ano, ony se samy musí
hlásit k tomuto vztahu s Bohem a církví, když dospívají, ale my ve
křtu dětí vyhlášíme, že ony jsou již součástí smlouvy milosti a že
vyrůstat v církvi jim pomáhá přijít do hlubšího vztahu s Bohem.

Stejně tak víme, že ve Večeři Páně je Kristus přítomen zvláštním
způsobem, o němž naši první Moravané mluvili jako o „svátostné“
přítomnosti, aby to odlišili od Kristovy fyzické přítomnosti na zemi
nebo v nebi, nebo od jeho univerzální přítomnosti, jak ji Bůh jasně
prokázal. Nediskutujeme o tom, zdali tato přítomnost je „transsub-
stanciace“ (podstata těla a krve Kristovy nahrazují podstatu chleba a
vína, i když jejich vzhled zůstává) nebo konsubstanciace“ (podstata
těla a krve je přítomná společně s podstatou chleba a vína) nebo o
jiných možnostech. Spíše děkujeme našemu Pánu, že si zvolil tento
zvláštní způsob, aby k nám přišel. Jestliže to chceme skutečně vědět,
budeme se moci zeptat našeho Pána, až přijdeme do nebe, ale nyní
dostačuje radostné přijímání slavné přítomnosti našeho Spasitele.

Naše sbory (kostely, modlitebny) se svými poměrně prostými
vnitřky odrážejí i jednoduchost a prostotu naší teologie. Také zde
nejsou (většinou) nepotřebné komplikace a složitosti. To neznamená,
že nemůžeme ocenit vyšňořenou krásu římskokatolických nebo pra-
voslavných katedrál. Nemůžeme ani říci, že je špatné stavět kostely
tímto způsobem. Je to prostě proto, že naše talenty se tímto způso-
bem neubírají. Ani podle naší teologie nemůžeme říci, že se ti druzí
mýlí, když rozpracovávají podrobnější prohlášení, nebo se nad věcmi
podivují. Moravané mají sklon číst tato mnohosvazková pojednání
jako zajímavé a někdy i užitečné charakteristiky jedné nebo více strá-
nek Boží úžasné pravdy, a často shledáváme, že jiné, odlišné úhly

pohledu odrážejí také část této pravdy. Z tohoto důvodu může náš „Základ Jednoty“ uvádět jako užitečná vyznání víry luterských, reformovaných a anglikánských církví, stejně tak jako naše věroučná prohlášení. Sami se však dostaneme do nesnází, když připustíme, aby se přesné věroučné výrazy staly důležitějšími než pravda, kterou chtějí objasnit - než náš láskyplný vztah s Bohem.

Z předchozího můžeme vidět, že „prostota“ neznamená „prostoduchost“. Oceňujeme vzdělání a kvalitní rozhovor o mnohých otázkách. Nemusíme souhlasit ve všech bodech, ale jako „části“ těla Kristova, jako bratři a sestry, které Kristus povolal do Jednoty bratrské, musíme se vždy jeden ke druhému chovat s respektem a s láskou. Když se snažíme poznat a porozumět lépe věcem víry, pak se ptejme: „Buduje tohle opravdu tělo Kristovo a obohacuje náš vztah s Bohem a jednoho s druhým, nebo je to pouze stavění dalších překážek, které musíme nějak překonávat?“

Přicházení k Bohu

*Vykupiteli, duše příteli, / přijmi naše děkování,
že jsi v Božském milování / v hříchu nemoci nám šel pomoci.*

*Vroucí láska tvá srdce dojímá. / Když ty k nám se nakloňuješ,
k srdci svému přivinuješ, / duch náš okřívá, slastí oplývá.*

*Immanueli, potěšiteli, proto's člověkem chtěl býti,
bychom nemuseli mřítí. / Krev tvá, Ježíši, žalost utiší.*

(A. Drese, BZ 340, 1-3 / Erdmuth Dorothea von Zinzendorf)

Jak opravdu přicházíme k Bohu? Je lépe se zeptat: Jak přichází Bůh k nám? Náš vztah s Bohem závisí především vždy na Boží milosti, na Boží dobré vůli pro naše spasení jako na tom „podstatném“, jak to uvádí stará Jednota. Dokonce naše způsobilost reagovat na Boží jednání je Božím darem. Duch svatý pracuje v našich srdcích a myslích, aby nás táhl ke Kristu, našemu Pánu a Spasiteli, který je tím nejpodstatnějším způsobem, kterým Bůh k nám přichází.

Ale jaký je postup pro založení tohoto spasitelného vztahu? Odpovědi jsou tak různé, jak různí jsou jednotliví lidé.

Mluvíme o takových věcech, jako je zarmoucení z hříchu, pokání, víra, požehnání, ale to není řada kroků, kterou každý prochází přesně tímž způsobem. To není prostě kontrolní seznam, v němž můžeme odškrtnout a pokračovat dál. Všechny tyto věci jsou součástí našeho stále pokračujícího křesťanského života, naší cesty s Bohem.

Toto byla jediná neshoda, kterou měl Zinzendorf s pietisty z Halle. Ti byli velmi znepokojeni tím, že by víra měla být živým vztahem s Bohem, a ne přehlednou řadou kroků, které se dají naučit, což měli za velmi dobrou věc. Problém byl v tom, že to v Halle uspořádali do metody, kterou nazývali „Busskampf“ neboli „boj o pokání“. U každého člověka se předpokládalo, že prošel fázemi tohoto boje stejným způsobem. Zinzendorf zastával názor, že Bůh stvořil lidi, aby byli rozmanitými osobnostmi s různými možnostmi učit se atd., a navíc, že různí lidé mají nejrozdílnější životní zkušenosti. Boží pravda zůstává neměnná, ale Bůh může přijít a mluvit k různým lidem různými způsoby, které jsou pro ně a jejich situaci nejlepší. Pro Zinzendorfa byla existence různých křesťanských církví s jejich rozličnými způsoby interpretace evangelia dobrou věcí, ovšem jen potud, pokud se jejich rozličné důrazy sjednocovaly v Kristově spasitelném díle.

Sám Zinzendorf si nemohl vybavit dobu, kdy by neměl blízký vztah se Spasitelem. Jiní si možná nebyli vědomi žádného vztahu s Bohem, dokud neprožili dramatický okamžik obrácení, „zkušenost cesty do Damašku“ apoštola Pavle ve Sk. 9. Jiní mohli mít na cestě tu i tam výraznější zkušenost. Ti, kteří byli věrně vychováni v církvi, nemívají přesně stejnou zkušenost vztahu s Bohem jako ti, kteří nikdy o Kristu neslyšeli až do doby své dospělosti. V tomto duchu jako Moravané přejeme každému, aby měl živý a spásný vztah s Bohem v Kristu, avšak nesmíme mít do podrobností rozpracovaný postup jednotlivých kroků, jak by k tomu měl každý být přiveden.

Může být, že někteří lidé jsou zatíženi vědomím, že jejich životy jsou špatné, že činí pokání (doslova „litují svých hříchů“), vírou přijímají Krista jako svého Spasitele a potom zasvěcují (oddávají) své životy následování svého Pána. Pro mnohé jiné je to zvěstování Boží nádherné lásky v Ježíši Kristu, která je vede k uvědomění, že potřebují pokání a žít nový život.

Avšak pro všechny nás je „obrácení“ proces, který pokračuje až do konce našeho života. Denně jsme užaslí Dobrou zprávou („evangeliem“), že Bůh nás tak miluje, že k nám sám přišel v Ježíši Kristu,

aby žil, trpěl, umřel a opět vstal, abychom mohli mít nový život. To přijímáme s radostí a díkčiněním Bohu, i když si uvědomujeme, že se stále potřebujeme obracet blíže k našemu Spasiteli a odvracet se od určitých věcí v našich životech. A když se obracíme více ke Spasiteli, nalézáme více radosti v životě a shledáváme, že jsme přitahováni také v Kristu těsněji jeden ke druhému.

To neznamená, že všechny naše problémy zmizí jako kouzlem, nebo že zmenšíme lidské utrpení a nemoci. A přece víme, že právě v těchto situacích je náš Pán stále s námi, aby nás vedl a žehnal nám.

Jsou opravdu jiné věci, které můžeme a máme v našich životech změnit, ale to není nějaké chorobné zabývání se vinami, ale spíše radostné přijetí milosti, kterou nám Bůh v Kristu podává.

Bůh nás do tohoto vztahu nenutí. Milost nás nezbavuje schopnosti říci Bohu „ne“. Vždyť Bůh nás nepřestává milovat a volá dokonce ty, kdo ho popírají. Ve Starém a Novém zákoně Bůh touží po milujícím a živém vztahu se všemi lidmi. Není to Bůh, kdo zavírá dveře.

A tak stále slyšíme Kristovu výzvu: „Čiňte pokání a věřte evangeliu!“ Největší pobídkou k tomu není ovšem strach z trestu, ale úžasná, odpouštějící a životodárná láska, zjevená nám v Ježíši Kristu, který každému z nás denně říká: „Pojď ke mně“.

Pán tě zve, Pán tě zve. / Pospěš v jeho náruči.

*Chce tě zbavit hříchu všeho, / bolu, ať tě nemučí,
krví zproští tebe zlého.*

Píti z jeho studně zdraví své / Pán tě zve, Pán tě zve.

Ó jen věř, ó jen věř! Věrou roje pochyb mař!

*Beránek se sklání k mdlému. / Zkus jak svatá jeho tvář
mile svítí kajícímu,*

léčí nejbídnějších lotrů sběr - / ó jen věř, ó jen věř!

(Gustav Knak, BZ 256, 4-5, / A. G. Spangenberg)

překlad M. Ulrichová a B. Kejř